

Brassói Lapok

XL. évfolyam

28. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1934. évi február 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott úján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbeszési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSI ÁRAK:** hirdetés oldalán 5 lej, páros (bal) szövegszávon 6 lej, páratlan (jobb) szövegszávon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király utca 56-58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK ARADOT!

Ahol Közép-Európa robban

A Harmadik Birodalom bírósága a közel-múlt napokban 3-5 hónapi börtönrre ítélte három müncheni katolikus papot: Mühler dr. plébánost, Thaler és Sollacher káplánokat, amiatt, hogy beszélni mertek arról, amit a dachau internálótáborban végbemenő borzalmakról hallottak. A három lelkész sohasem járt az említett táborban, hanem csak közvetve értesült az ottani állapotokról. Mint jó lelképásztor, Mühler dr. felszólította az anyaszentegyháztól elidegenedett katolikusokat, térjenek vissza a nyájba. Az elpártolt hívek egyike azzal válaszolt a felhívásra, hogy ő nem tud hinni egy olyan Istenben, amely megenged olyan rémségeket, aminek a dachau internálótáborban napirenden vannak. A plébános erre méltatlankodva mesélte el ezt a választ káplánjainak, majd mindhármán szavát tették a dolgot kisebb-nagyobb nyilvánosság előtt, abból a szempontból, hogy — íme — a hitlerista uralom mennyire terjeszti a hitetlenséget erőszakosságával és embertelenségével. E bírálattal aztán most ők is lakolnak...

Amint köztudomású, a hitlerizmus ma már nem csupán az evangélikus, hanem a katolikus egyházzal is hadilábon áll, noha utóbbival szemben legalábbis feszélyeznie kellene őt a juliusban kötött konkordátumnak. A Szent-székek közötti egyezmény azonban a Harmadik Birodalomban mindaddig papírszerűség, mert a náci önkényesen magyarázzák azt a kikötést, hogy a katolikus egyház nem avatkozik bele a politikába, viszont a Hitler-kormány teljes szabadságot tett kötelezővé az egyházi életben. A Gestapo, a Hitler-párt titkos rendőrsége, nemcsak a papok szentbeszédeit, hanem még imáit is ellenőrzi s rögtön megtorlással él, mihielyt valami neki nem tetsző kifejezést talál bennük. Másrészt a katolikus Bajorország közoktatásiügyi minisztere olyan olvasdkönyvet tett kötelezővé az ottani elemi iskolákban, mely a katolikus egyházat a vörös és zsidó internacionálé mellett „feke-te internacionálé”-nak nevezi.

Papent elsősorban azért tartják az alkancellári székben Hitlerék, mert katolikus vezetőember, de a kormányban való báb-szerepe távolról sem akadályozza meg azt a kulturharcot, amely a Harmadik Birodalomban a pogánykodó náci és az egyházak között egyre nagyobb elkeseredettséggel folyik.

Ilyen körülmények között azt kellene hinni, az volna az észszerű, hogy a katolikus Ausztriának könnyű legyen a dolga a rázúduló hitlerizmussal. Hiszen a hivatalos nemzetiszocializmus egyház-, sőt vallásellenességehez manapság alig fér már kétség. A „német keresztények” csak olyan vallást akarnak, amely saját képükre van teremtvé, a maguk elveit hirdeti s Hitleret teszi meg megváltónak és üdvözítőnek.

Ausztria azonban csak nehezen bírja elhárítani a hitlerizmus polip-karjait. Előbb-utóbb kénytelen igénybevenni nagyhatalmi pártfogóját közvetlen segítségét. Csak azért, mert a náci nem szellemi fegyverekkel, már régen nem a propaganda, az eszmetérjesztés módszerével dolgoznak. Hatalmas pénzüsségeket és ráadásul petárdákat, bombákat dob a kis közfarsaságba a nagynémet örület, hogy szétporlassza s elnyelje. A keresztényszocialista Reichspost szerint a Hitler-kormány nem kevesebb, mint 250 millió márkát, azaz tízmillió lej állított be évi költségvetésébe az ausztriai bekelezési akció céljaira. S a pénzzel bélelt erőszak, a terror, nem is eredménytelen. Már a Heimwehr, a pótha-sereg sem teljesen megbízható, amint a nemrégiben előfordult események mutatták, s tirol-i vezekara csak az olasz fasizmus vak utánzásában látja az ellenszert a hitlerizmus ellen. Tehát csöbörből-vödörbe... A Heimwehr-vezérek betil-

Ausztria élet-halálharca függetlenségéért

Százezres tömeg vonult fel pénteken Bécs utcáin

és tüntetett a nemzetiszocialista terror ellen

A náci merénylettekkel akarták megzavarni a felvonulást

Bécs, február 4.

Dollfuss kancellár — amint már jelentettük — kiáltványt intézett az osztrák néphez és mindenkit felszólított arra, hogy álljon mögéje abban a harcban, amely Ausztria függetlenségéért vív a nemzetiszocialistákkal szemben.

Ennek a kiáltványnak első látható eredménye az a hatalmas tömegfelvonulás volt, amely pénteken zajlott le Bécs utcáin. A tömegfelvonulást a kormány rendezte meg s azon Alsóausztria parasztjai tüntettek Dollfuss mellett s kifejezték hűségüket a független Ausztriához. A felvonásban minden alsóausztriai község küldöttsége megjelent s így nem lehet csodálkozni azon, ha a jelentések körülbelül 100-120 ezer emberről számolnak be. Erre a hatalmas tömegmegmozdulásra 80 különvonatot állítottak be, amelyek ezres csoportokban ontották a földműveseket az osztrák fővárosba.

A tüntető felvonulás színhelye tulajdonképpen a Ring volt. A százezres tö-

meg méltóságteljes rendben és nyugalommal vonult fel, bár a nemzetiszocialisták ezuttal is mindent megkíséreltek, hogy zavart és rémületet keltsenek. Az Opera környékén három papírmozsarat hajítottak a tömeg közé. A petárdák azonban úgy robbantak fel, hogy a pillanatnyi rémületen kívül semmiféle kárt nem okoztak.

A felvonuló tömeg viszont rájött arra, hogy a merénylők az Opera közelében az egyik házban tartózkodnak. A vérmesebb tüntetők erre azonnal ostrom alá fogták a házat és előkerítették az elrejtőzött náciakat, akiket agyba-főbe vertek a helyszínen.

Más incidens nem zavarta meg az alsóausztriai földművesek tüntetését.

Fel akarták robbantani a pályaudvart

Az esti órákban azonban az a hír terjedt el Bécsben, hogy a szokatlanul nagyarányú tömegtüntetést majdnem borzalmas merénylet zavarta meg. A náci állítólag azt a tervet dolgozták ki, hogy felrobbantják a pályaudvarokat, ahová a vidéki tömegeket szállító különvonatoknak be kell futniuk. A rendőrség azonban idejében értesült a tervről és megakadályozta a pokoli kísérletet. A merénylet egyben bevezetett nyomozás állítólag szenzációs eredményt is tudott felmutatni,

mert a detektíveknek sikerült rajtaütés-szerűen meglepni az ötödik kerületben egy házat, ahol a náci bomba- és pokolgépraktárt rendezték be. A jelentések azt állítják, hogy a rendőrség emberei éppen abban a pillanatban lepték meg a bombarakart, amikor annak vezetői a robbantószerrel megtöltött pokolgépeket osztották ki a merényletek végrehajtásával megbízott náci-terrorlegények között.

Ezt a hírt azonban hivatalosan meg nem erősítették még.

Dollfuss nyilatkozata

A hatalmas embertömeg a bécsi Északnyugati Pályaudvar előtt foglalt helyet és várakozott Dollfuss kancellárra. A tömegben rengeteg ilyen feliratos tábla volt: „Idegenek, ne nyuljatok szeretett hazánkhoz!”

A parasztküldöttségek vezetői üdvözlötték a kancellárt, aki válaszbeszédében kijelentette, hogy a terrort minden eszközzel elnyomják s megvédelmezik Ausztria függetlenségét. Azután beszélt a német választójegyzékről s most a nyilvánosság előtt is leszögezte, hogy az semmilyen sem elgötítette ki Ausztria várakozásait.

Az újabb jelentések arról számolnak be, hogy a Bécsbe irányított különvonatokat utjukban a nemzetiszocialisták mindenféle sabotázsakciókkal akarták megzavarni. Merényletet sehol sem követtek el a szerelvények ellen, de az egyik vo-

natnak meghúzták a vészfékét és nyílt pályán leállították. Más vonatokat pedig azzal állítottak meg utközben, hogy a sínnek mellé hatalmas táblákat helyeztek el a következő szöveggel: „Vigyázat! A sínnek bombák vannak!” A vonatokat leállították és a csendőrséggel nézették végig a pályatestet. Bombát azonban sehol nem találtak, viszont a náci annyit elértek, hogy alaposan zavart kellettek a menelrendben és több vonatonál órási késést idéztek elő.

A JEGYZÉKVÁLTÁS KÖVETKEZMÉNYEI

Az a mód, ahogyan a német kormány az osztrák panaszírátra adott válasszal az osztrák-német konfliktus ügyét elintézte, semmi enyhülést nem hozott, sőt azt lehet megállapítani, hogy a két állam

a Heimwehr és az erős szociáldemokrácia általános törekvéseit, hanem egyiknek a kedvéért elnyomja a másikat, polgárháborúba taszítja országát s ezzel már ki is szolgáltatta az előretörő hitlerizmusnak, amely ezévi programjává nyilván Ausztria és a Saar-vidék meghódítását tette meg, e két kátholikus országot, miközben odahaza dorongolja az egyházi életet.

A kis Ausztria helyzete lett most ismét az európai hatalmi ellentétek gócpontja, a status quo Achilles-sarka. Bécsben nemcsak Ausztria, hanem az egész Közép-Európa sorsa is eldől.

viszonya még jobban elmérgesedett.

Amikor Berlinbe érkezett annak a híre, hogy az osztrák kormány minisztertanácsa a német választójegyzéket visszautasította, a birodalmi kormány — önmaga igazolására! — sietett közzétenni a választójegyzék szövegét. Ebből megállapítható, hogy a német kormány szerint az osztrák jegyzék nagyon is egyoldalúan állítja be a két állam egymásközötti viszonyát. A jegyzék aztán cáfol és azt mondja, tisztára képtelenség, hogy az osztrák nemzetiszocialista propaganda támogatására Németországból csempészték volna be Ausztriába robbantószerrel tartalmazó szállítmányokat. Az a mód pedig, ahogy Ausztria a konfliktus ügyét elintézni vélte, Németországban a legmélyebb megütközést váltotta ki, mert Ausztria be sem várta a választ, hanem még annak megerkezte előtt más hatalmaktól is segítséget kért. Németország egyébként nem tartja elintézési fórumnak a Népszövetséget és ha Ausztria odafordul segítségért, akkor ezért a felöltséget teljesen elhárítja magától.

Tauschitz berlini osztrák követ különben visszautazott Bécsbe és Dollfuss kancellárnak személyesen is jelentést tett a német választójegyzék ügyéről. Dollfuss erre újabb minisztertanácsot hivatott össze, hogy az új helyzetben megbeszélje a követendő rendszabályokat.

Tessék kívágni és eltenni!

2. sz. SZELVÉNY

a B. L. februári
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab februári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1934 február havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománys-nál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizománys-nál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Ujra kísért az őthatalmi értekezlet összehívása

London, február 4.

A Daily Mail szombati száma a leszerelési kérdés előmozdítására nemrégiben kidolgozott új angol és olasz javaslatokkal kapcsolatban azt írja, hogy a Duce komolyan gondolkodik azzal a tervvel, hogy újra őthatalmi konferenciát hívjon össze. Ez a gondolat különben az angol kormány rokonszenvét is megnyerte. Eden volt külügyi államtitkár, akit V. György angol király főpécsetőrére nevezett ki, a jövő hét csütörtökén elindul és sorra látogatja az európai fővárosokat, ahol az illetékes kormánytényezőknek nemcsak az őthatalmi értekezlet megtartását fogja ajánlani, hanem az új angol leszerelési tervet elfogadását is.

A román-bolgár közeledés eredményei

Szófia, február 4.

Musanoff bolgár miniszterelnök és külügyminiszter a parlament külügyi bizottságában kijelentette, hogy a bolgár kormány hajlandó Vidin vidékén 30 román egyházközségnek engedélyezni a szabad nyelvhasználatot és tanítást. Ennek azonban előfeltétele az, hogy Románia a Bulgáriától elcsatolt Dobrudzsában állítsa vissza azokat a kulturális viszonyokat, amelyek 1913 előtt uralkodtak a zonkioi terjeszke ki a kisebbségi jogokat Románia egész területén az ottlévő bolgároknak.

Arad városa támadó harcra is kész kereskedelmi és iparkamarája védelmében

Arad, február 4.

Az itteni kereskedelmi- és iparkamara megmentése érdekében indult áramlat legújabb lépése volt a város politikai, gazdasági és társadalmi köreinek tegnapi népes nagygyűlése. Itt is éles kifakadások hangzottak el a kormány terve ellen. — Constantinescu Sándor alpolgármester a város képviselőtársaságában kijelentette, hogy nem is védekező jellegű, hanem támadó harcot kell indítani a méltánytalan tero ellen.

— Ezt nem is mint magánember mondom — tette hozzá —, hanem mint al-

polgármester, mint a városi hatóságok képviselője.

A felszólalások során felemlítették azt is, hogy Arad megye volt az, ahonnan a mai Románia megteremtéséért folyó harc kiindult, furcsa tehát, hogy éppen ezt a megyét részesítik igazságtalan elbánásban.

A gyűlés végül beadványt szerkesztett és küldöttséget választott, amely a napokban viszi a beadványt Bukarestbe. A liberális-párt arad megyei tagozatának Bukarestben tartózkodó elnöke kihallgatást eszközöl ki a küldöttség számára a miniszterelnöknél.

A parlament megkezdte a rendes ülészeit

Viharosnak ígérkezik az igazolási vita

Kihallgatáson fogadott az uralkodó néhány ellenzéki politikust

Bukarest, február 4.

A parlament szombat délután fél 4 órakor megkezdte rendes ülését. A képviselőházban Bacalbasa elnököl, aki mint korelnök vezeti le a minden csillapítási kísérlet ellenére is szövedéyesnek ígérkező igazolási vitát.

Az erdélyi megyék közül is számosból fellebbezték meg a képviselőválasztásokat, még pedig nemcsak az ellenzék, hanem a kormánypárt részéről is. Heves vitára számítanak a Bihar, Kolozs, Naszód, Szatmár és Temes megyebeli mandátumok igazolása körül. Amint emlékeztet, Naszód megyében a választási törvény képtelenségei következtében csak ellenzéki jelöltek kerültek ki győztesekként a maga a kormánypárti listavezető, Oanea Lőrinc dr. sem jutott mandátumhoz, noha kétszerannyi szavazatot szerzett, mint az ellenzéki pártok listái együttesen.

A kormánypárt a pénteki többségi értekezleten az ellenzéki körök értesülése

szerint úgy határozott, hogy lehetőleg kerülje a vitát s inkább belemegy parlamenti vizsgálatba egyes megyék választásait illetően, de végeredményben nem járul hozzá egyetlen mandátum megsemmisítéséhez sem. A belügyminiszter az ellenzéki támadások leszerelése céljából smertet-ni fogja mindazokat a rendeleteket, amelyek a választási szabadság biztosítására kiadott.

Hogy az igazolási vita minél gyorsabban véget érjen, a képviselőház hétfőtől kezdve naponta két ülést tart.

ELLENZÉKI VEZÉREK A KIRÁLYNÁL

Az uralkodó tegnap délután kihallgatáson fogadta Filipescu Grigorét, a konzervatív párt Párisból most visszatért vezérét, továbbá Constantinescu dr. volt bukaresti főpolgármestert és Tilea volt miniszterelnökségi államtitkárt.

Sporthirek

A hét végén szenzációs sportesemények játszódtak le Budapesten, illetve Magyarországon. Először:

NEMZETKÖZI SIVERSENY A MÁTRABAN

A Magyarország 1934 évi bajnokságának folyó háromnapos versenyen a legjobb magyar sízőkön kívül 12 külföldi bajnok indult, köztük Sigmund Ruud, a világhírű norvég, Stoll német bajnok, Lauer cseh szlovákiai német bajnok és mások. A 11 kilométeres sífutóversenyt Lauer nyerte 1 óra 20 perc 50.8 mp. idővel. Második Stoll Alfréd 1 óra 21 p. 40 mp. idővel. Utána három német futott be, Krenser, Müller és Eichgruber. A magyarok közül a legjobb helyezés, az állatános sorrend kilencedik helye, Kovárié.

A MAGYAR KORCSOLYABAJ-NOKI VERSENYEN,

az 1934 évi bajnokságért, Pataky Déna nyerte a férfi műkorcsolyázó bajnokságot Imrédy Magda a hölgy műkorcsolyázói számot, a Rotter—Szollás világ- és Európa-bajnok pár pedig a vegyespárost

Az 1500 méteres gyorskorcsolyázás bajnoka Hidvéghy 2 perc 32.1 mp.

A 10.000 méteres gyorskorcsolyázás győztese szintén Hidvéghy 19:09.1 mp idővel.

AZ OLASZ—MAGYAR VIVÓTORNÁN

a magyar kardvívócsapat minimális vereséget szenvedett örök ellenfelétől, az olasz csapatától, 5:4 pontarányban. A mérkőzés harmas csapatok vívták, magyar részről Rajcsányi, Kabos, Gerevich, olasz részről Gaudini, Marzi, Pinton. Egyéni eredmények: Rajcsányi—Marzi 5:4, Gerevich—Pinton 5:0, Gaudini—Kabos 5:4, Rajcsányi—Pinton 5:2, Gaudini—Gerevich 5:1, Marzi—Kabos 5:4, Gaudini—Rajcsányi 5:3.

A hölgyecsapat törvívó bajnokságában viszont a magyar nővívók 12:4 pontarányban szép győzelmet arattak, noha az olasz csapatban szerepelt Preiss kisasszony, a los-angélesi olimpiabajnoknő is.

A verseny során ragyogó teljesítménye volt Varga Ilus magyar vívónőnek, aki Preiss olimpiai bajnoknő 5:3 arányban verte.

A NAGYVARADI TUREKVÉS

pénteken Szegeden vendégszerepelt, ahol a SzAK-tól 3:1 (0:0) arányban vereséget szenvedett.

HIGGINS SZERELME

(Elbeszélés)

Írta: MÁRAI SÁNDOR

Elkallódott ismerősökről beszélgettek, akik a távollevők árnyékát élik, valahol egy hivatalosban, vagy egy családban, az emlékezés halványfénnyel Elysiumában. Találomra dobtak fel neveket, mint a szellemidézők s csodálkoztak az emlékek elmosódottan jelentkező szellemének tökéletességén. Már az előbből milyen kevés marad! Igazán, a halál csaknem szószaporítás. Néha elég telefonszámot változtatni ahhoz, hogy alaposan meghaljunk.

Az ifjúság idegenben töltött szakának emlékei az idők során elhalványultak. A mult világításában minden elhagyott ember exotikusnak tűnik fel, mint egy kínai. Hovatovább berugtak az emlékezés pezsgőborától. Heccegeve dűskáltak gazdaságukban, mert — mint afféle otthon-talan háború utáni gangsternemzedék, buval bélt fenegyerekek — az elszántabbja valamikor husz-harminc órát is utazott a gyorsvonattal, hogy aztán „kalandos” vándoréveket éljen egy párisi hotelszobában, vagy egy berlini művész-kávéház törzsasztalánál. Így nem is csoda, hogy akadt köztük, aki személyesen ismert mexikói templomablót, francia író is, grönlandi előfizetéstől, bajor tájékoztatót. Az ember ifjúságában szentül hiszi, hogy a világ rendkívül egzotikus. Később megtanulja, hogy csakugyan az, de másképpen, mint képzelte; észreveszi, hogy a Baross utca van olyan exotikus, mint a Vörös-tenger s a levélhordó, mint egy néger király. A megházasodott kalózok merengésével fordultak az ifjúság lelkes hőskorának nyers és darabos körképe felé. Szemléltek az alakokat és csodálkoztak, mi lett belőlük? Tudták már, hogy csak az ifjúság készül „egyetlen nagy műalkotásra”, mire megtanulja az ember a mesterséget, már leginkább csak eladható csendéleteket festget, vagy miniatűr fénykép után, vagy címtáblát.

— Higgins! — mondta valaki. S feleltet

kezt, mint aki parancsoló, de nyájas mozdulattal hívogat: „Jér közelebb, kedves szellem, barátid várnak itt, szőlj meg bizalommal.” Higgins képe elmosódott vonásokkal derengett. A fényképész, aki emléket felidézte, — napközben óbudai mennyegzőket fotografált, — gyöngéd kézzel fűrdette a Higgins homályos areképét az emlékezés erősítő arany fűrdőjében. A mesterség átragad valahogy az előadómódra is. Szobrázók farigcsálják mondánivalójukat, a festők kiszinezik, a fényképeszek előhívják azt, amiről beszélnek. Az elbeszélők, úgy vettem észre, a szerelmi kettős alkalmával, vagy a temetőben is, mikor gyászbeszédet tartanak az elhunyt rokonlélek sirbántja fölött, valahogy háromhasábons adnak elő, sorszámmal szerint.

A fényképész előhívta Higgins, s a lemezt két ujjal tartotta magasra, a kevés fény irányába, melyet a lélek áraszt a mult alakjai felé. Bizonytalanul adott elő, mert tudta, hogy aki nincs köztünk, az mindig halvány, s bizonyított módon unalmas.

*

— Higgins tüneményes pályát futott be, — mondta kérkedve. — Az angol halászlé minisztériumban ő most az orosz—angol halviszonyok előadója.

— Gyakran panaszkodott, hogy a halak elviselhetetlenül sok dolgot adnak neki. El is bittet róla, hogy számontart minden egyes szardíniát. Mint afféle pedáns, rigolyás angol, rettenetes komolyan vette mesterségét, s a heringekkel töltött bajlódott, mint az emberekkel. Nem is ért rá igazán élni. A halak folyton ide-oda usztak a tengerben, s Higgins aggályos gondnal ügyelt rájuk.

Párisba csak levegőzni jött át, egy pár napra, kiszellőztetni fejét a halak gondjaitól. Negyvenéves elmúlt már akkor. A kontinencia

set a háboruban ismerte meg, a mi szép föld-résznkből ifjúságában csak lövészárkokat látott és flandriai istállókat. Most járt először nálunk, civilben, gyanakodva és nemes tartózkodással sétált Párisban, mint minden angol, aki nem a dominiumokon, hanem a szigeten nevelkedett, s az otthoni nevelés gyűlölködés-sel és előítéletekkel telített levegőjét szivta gyermekkorában. A szigeti angol, mikor először érkezik Párisba, szentül hiszi, hogy a franciák egytől-egyik mocskos forradalmárok és kéjencek, akik naphosszat a kávéházban lödörögnek, illetlen gondolatokat forgatnak fejükben és kárörömmel dözsölnek kezüket, mert szétszórták a semmibe egykori királyaik csontjait.

— Csodálatos az a homály és közöny, melyben népek élnek egymás mellett, évszázadokon át, test test mellett. Egy átlag francia ma sem tud egyebet az angolokról, minthogy oda-haza állandóan nyirkos ködparában élnek, ürfagygyuval főznek, álszentek és szemlesütve kegyetlenkednek, ha módjuk akad rá. S még azt, hogy a kontinensen nem lehet birni velük, oly szabadosok ideát és malacok, s olcsó szórakozások után rohannak, mintha tüzes taplót dugtak volna a fülükbe.

Higgins természetesen a Montparnasse művész-kávéházait kereste fel elsőnek Párisban, mint minden angol, aki a háború után átkelt a csatornán, s akit honfitársai, hamiskás kacintással, megfelelően utbagazítottak. Tartózkodó és tüneményes arckifejezéssel ült az indián zsvájban, a Dome-kávéház terraszán, bámulta ezt a különös szemetet, a fűrészpont s az amerikai mogoró héjját, mely a padlón gyúlt fel, asztalok alatt, s azt a másikat, azt a szomorú emberi szemetet, mely naphosszat tanyázott itt, odakönyökölve az asztalokra. Az a levantei ügynökölés, skandináv bánat, pályatévészett középeurópaiság, mely a szomorú emberi kikötőkben keresett tanyát, — a Montparnasse néhány esztendővel a háború után igazán úgy hatott néha, mint egy virágzó török kikötő, — különös képzőket ébreszthetett egy ilyen végtelenül ápol, jóhiszemű, szűszmötölő angol urban, aki, azt hiszem, a halak életét és társas érintkezését is legzisebben Knigge társadalmi szabályai

szerint rendezte volna be. Tágra nyitott szemekkel ült ebben a vásárban, s egész lényét tiltakozott ez ellen a világrend ellen, melyben az emberek köszönés nélkül ülnek le egymás asztalához láthatólag nem fűződnek meg minden reggel fogékonyak, zavaros, nyugtalanítók és évszázados gyakorlattal eddig még ki nem próbált társadalmi, politikai, irodalmi és művészi elméletek iránt, s ahol a nők fosztelenül megszólítják a férfiakat, s másról is beszélnek velük, mint bridgeről, vagy a golfról Higgins mindezt gyanusnak találta. Ahhoz tulságosan angol volt, hogy gyanujának akár egy szemöldökrándítással kifejezését adott volna, zárkózott és diszkrét arckifejezéssel bámult whyskis poharából, de nyakkendője kötése, s ahogy kalapot és esernyőt tartott a kezében, mintha valamilyen garden party-n vett részt, a Buckingham-palota nagy kertjében, csatlakoztatlanul elárulták, hogy angol, aki először jár Párisban, s még nem döntött, visszautazzon-e a következő vonattal ebből a Szodomából és Gomorrhából, vagy letelepedjen-e hosszabb időre, s — először életében — maradék nélkül jölessze magát? Tanácstalanul nézett körül. Itt ismertem meg. Rögtön megszerettük egymást.

A barátság talán titokzatosabb áramokból táplálkozik, mint a szerelem, mint az érzelmi szenvedély. Erős tulzással volna azt mondani, hogy külső megjelenésében, lelki berendezésében mintaképe voltam akkoriban annak az emberideálnak, melyet Higgins, az angol, eszményképének vallott. Mikor megszülettem, szüleim elfelejtettek beírni egy kitűnő angol iskolába, mondjuk Etonba, vagy Cambridge-be, s egy megbízható angol klubba Higgins mesélte nekem, hogy öt rögtön beírták mindkét intézetbe, már a születését követő napon tagja volt egy elsőrangú klubnak, s egy jóhírű egyetemnek, ahol — később — angolt és embert faragtak belőle. Ez így szokás Angliában. Bizonyára meglepte volna ha elárulom, hogy születésemet követő napon szüleim nem siettek helyet biztosítani számomra az ország fashionable klubjai egyikében, s az egyetemre később, bizonyos okokból, egyáltalán nem óhajtottak felvenni.

(Folytatása következik.)

Tízezer gépkocsi sztrájkol Párisban

Páris, február 4.

A franciák büszke fővárosa igen furcsa képet nyújt péntek délután óta. Az utak keskeny sztrájkosoktól vannak elzárva, az utcák szinte kihaltaknak tűnnek fel, mert a körülbelül tízezer párisi taxi sztrájkol. A taxivezetők a benzindió emelése miatt szüntették be a munkát és közölték a kormányval, hogy folytatják a sztrájkot mindaddig, míg a benzindiókat emelő adórendeletet nem módosítják. Az egész városban mindössze 100 taxi közlekedik.

Németországi vizsgálat öt halottal

Berlin, február 4.

Német hivatalos jelentés szerint egy kommunista-ügy vizsgálata során 5 munkás vesztette életét. Még osztrótkón, Berlin egyik kerületében halva találtak az utcán egy Kappner nevű asztalost, aki annak idején szerepet játszott a német kommunista pártban és akit most koronatanunak akartak felhasználni a Thaelmann kommunista vezér és több társa ellen indítandó nagy hazaárulási perben. A rendőrség véleménye az, hogy Kappnert a kommunisták ölték meg, mert máris sokat kiállt a párt titkaiból és hírlett, hogy vallomást fog tenni Thaelmann és társai ellen is. Kappnert azonfelül tanunak akarták felhasználni a napokban tárgyalásra kitűzött perben, amelyet négy kommunista munkás ellen indítottak. A négy munkást azzal vádolták, hogy egy ösztetkezés alkalmával megölték egy nemzetiszocialistát.

A per azonban mégsem kerül tárgyalásra, mert a nemzetiszocialista őrség a négy kommunistát, élükön Scherr János munkásvezérrel, szökési kísérlet miatt, a potsdami internálótáborból Berlinbe vezető úton agyonlőtte.

Sztrájk a föld alatt

Brüsszel, február 4.

A cseh bányavállalatnál, amely nemrégiben a 140 emberéletét áldozatul követelő bányaszerencsétlenséggel szerzett magának szomorú hírnevet, bányászsztrájk tört ki. A bányában álló 850 bányász lenn a föld mélyében ütötte fel a sztrájkfátyalt és kijelentette, hogy nem hajlandó azt elhagyni mindaddig, míg követeléseiket nem teljesítik. Az igazgatóság a hatóságokhoz fordult, akik közölték a bányászokkal, hogy eljárásuk törvénytelen és ezért a közrend megszegése címén eljárást indítanak ellenük. Addig is megakadályozzák a hozzátartozókat, hogy élelmet vigyenek le a sztrájkoló bányászoknak. A hatóságok remélik, hogy hamarosan ki tudják éhezteni a sztrájkoló tömeget és így megtörik a bérmozgalmat.

Daladier már meg-hátrált az ellenzék elől

Páris, február 4.

Az új Daladier-kormány helyzete még a képviselőházban való bemutatkozás előtt, igen ingatagnak látszik. A miniszterelnök tudvaleg szombaton rádióbeszédében akart bemutatkozni az országnak. Az ellenzék körében azonban olyan erős ellenszenv jutott kifejezésre, jórészt azért, mert Daladier a parlamenti szokásoktól eltérően, nem először a képviselőházban, hanem rádióon keresztül a nagy nyilvánosságnak akart bemutatkozni, hogy a kormány elejtette a rádióbeszéd teremtését. Ehelyett a miniszterelnök állandó tárgyalásokat folytat a jobboldali ellenzék és a középártok képviselőivel, hogy helyzetét megstabilizálja és elkerülje az ellenzék részéről várható viharos támadást.

Ha Daladier nem látja biztosítottak a parlamenti többséget, akkor esetleg felosztatja a képviselőházat és kiírja az új választásokat. Természetesen még ez sem biztos: a kulisszák mögött most folynak a tárgyalások és a politikai helyzetet az általános bizonytalanság jellemzi.

Fej- váll- és ágyékrheumánál, — Fájdalmas fejfájásnál, szédülésnél és zsibbanásnál a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz rendkívül hasznos házi szer, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztéstől jól kitisztítja.

Merényletet kíséreltek meg a müncheni biboros-érsek ellen

A Vatikán hivatalos lapja szerint a merénylet annak a súlyos támadásnak a számájára írható, amit a bajor államminiszter intézett a katolikus főpap ellen

Róma, február 4.

Az Osservatore Romano, a Vatikáni Állam hivatalos lapja azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy Faulhaber müncheni biborosérsek ellen szombaton, a késő esti órákban merényletet követtek el. — Hogy a merényletnek kik voltak a végrehajtói, azt egyelőre a legmélyebb ho-

mály fedi.

A Vatikán hivatalos lapjának közlései szerint szombaton este két revolverlövést adtak le a biborosérsek palotájának homlokzatára, amelyek az egyik ablakot át is ütötték. Szerencsére senkiben nem tettek kárt s így Faulhaber érsek sem sebesült meg, mert a merénylet elköveté-

se idejében éppen házikápolnájában tartotta szokásos esti ájtatosságát.

Az Osservatore Romano megemlíti, hogy a merénylet előtt Esser bajor államminiszter nagy beszédet tartott, amelyben vitába bocsátkozott Faulhaberrel és ellene igen éles támadást is intézett.

Vihasos vásárlási kedvvel fogadták a világtőzsdék a dollárrögzítés hírét

Az amerikai ügynökök hajtóvadást tartanak a felvásárolható európai arany után

Newyork, február 4.

A dollár kényszerű rögzítésének híre viharos áremelkedést és hihetetlenül fel lendült forgalmat eredményezett nemcsak a newyorki, hanem a londoni értéktőzsdén is. A spekuláció most már biztosra mehetett és olyan lendületet vett be mindkét világpáros tőzsdéjének pénteki forgalmába, hogy olyanra az utolsó órákban még példa nem is volt. Egyedül a newyorki értéktőzsdén 5 és félmillió népszerű részvény cserélt gazdát a pénteki napon. Az egyes értékek egyébként a hatalmas kereslet következtében ugrásszerű áremelkedéseket mutattak.

Nagyjában ugyanez volt a helyzet a londoni értéktőzsdén is.

Londonban egyébként az aranytőzsdén is ragyogó napjávolt pénteken. — Amerika ügynökei valószínű hajtóvadást tartanak az arany után, de nem nagy sikerrel, mert a kínálat mindössze 840 millió font értékű aranyat dobott piacra. Amerika, amely most megkezdte újra az aranyösszevonást, ezt a mennyiséget utolsó gramig mind felvásárolta.

Az arany áramlása egyébként megindult Amerika felé. Jellemző arra a hatalmas lendületre, amellyel Amerika kiegészíteni igyekszik aranykészleteit, hogy a Berengaria és Brehmen nevű gőzösök egyenként 3 és félmillió dollár népszerű aranyszállítmánnal vannak utban Newyork felé. Más gőzösökön pedig már előre lefoglalták a helyet az amerikai aranyszállítmányok számára.

A Kreml falában helyezték örök nyugalomra a lezuhant orosz sztratoszféra-repülőket

Moszkva, február 4.

A három szerencsétlenül járt sztratoszférarepülő temetése pénteken délután zajlott le óriási gyászpompával és megszámlálhatatlan tömeg jelenlétében. A három tudós hamvait a Kreml falában helyezték el, Lenin sírjának közelében. A merész repülőket különben haláluk után a Lenin-érdemrenddel tüntették ki és rövidesen szobrot állítanak nekik Moszkvában.

A műszerek maradványaiból különben

megállapították, hogy a repülő 22 ezer méter magasságba szálltak fel. A leszállás alkalmával 12.200 méter magasságból zuhantak le borzalmas sebességgel. A rekordmagasságot a felszállás délelőttjén 10 óra 33 perckor érték el, középeurópai idő szerint, míg a lezuhant gondola délután 2 óra 23 perckor ért földet. A szerencsétlenség oka csakis az lehetett, hogy a léggömb, a sztratoszférából lejutva a levegőrétegbe, rendkívül erős vihar sodrába került.

A Balkán-egyezmény háttér

A négy külügyminiszter megkezdte a tanácskozásokat Belgrádban

Titulescu még mindig gyöngéledik s azért az első megbeszélések az ő szállásán, a román követség palotájában zajlottak le

Belgrád, február 4.

A Balkán-paktum megkötésének érdekében Belgrádba összehívott értekezlet résztvevői közül Titulescu román és Teofik Ruzsdi bej török külügyminiszter pénteken délután fél 4 órakor megérkezett a belgrádi pályaudvarra, ahol őket Jętics jugoszláv külügyminiszter fogadta a román, török és görög követek társaságában. Titulescu betegesen érkezett a jugoszláv fővárosba, ahová kezelőorvosa is elkísérte.

A megállapított program szerint a tanácskozásokat csak szombaton jélelőtt kezdték meg, miután Maximosz görög külügyminiszter is megérkezett. A négy külügyminiszter az első összejövetelt a betegesen fekvő Titulescu szállásán, a román követség palotájában tartotta meg.

A tárgyalásokról eddig csak annyi szivárgott nyíltanosságra, hogy a négy külügyminiszter bizakodik a Balkán-paktum parafálásában.

A szombat délelőtti tanácskozások lezárása után a három vendég államférfi Jętics vendége volt ebédre Ezt megelőzőleg a külügyminiszterek Sándor királynál voltak kihallgatáson.

A megbeszéléseket délután 5 órakor folytatták.

A zárómegbeszélések vasárnap lesznek s azután fogadják a sajtó képviselőit.

A belgrádi Pravda péntek esti számában vezércikkben foglalkozik a Balkán-konferencia tanácskozásaival és a négy külügyminiszter találkozásának történelmi jelentőséget tulajdonít. Ez az az alkalom — írja a Pravda —, amikor a Balkán

Ujabb intézkedések a katonakötelesekre vonatkozólag

Bukarest, február 4.

A katonai törvény előírta, hogy sem állami hivatalokban, sem magánvállalatokban nem alkalmazhatók olyan 21—50 év közötti állampolgárok, akik sorozási kötelezettségüknek nem tettek eleget. Az idevonatkozó törvények intézkedése szerint, aki ilyen egyéneket alkalmaz, 1000—10.000 lejig büntetendő, míg a sorozáson nem jelentkező ifjak 6 hónaptól 1 évig terjedő elzárással, akik pedig idegen országba szökést kísérelnek meg, 1 évtől 2 évig terjedő elzárással büntetendők.

A hadügyminisztérium erre vonatkozólag újabb intézkedéseket adott ki, amelyek elrendelik, hogy állami, megyei, városi hivataloknál, ugyancsak magán-cégeknél nem alkalmazható addig senki, amíg nem igazolja, hogy sorozási, illetve katonai kötelezettségének eleget tett.

Megrontott egy kislit a fajtalanzkodó szerzetes

Vaslui, február 4.

A közelben levő Rafaila-kolostorban botrányos dolgot fedeztek fel Rájóttek, hogy Vasilescu Epifanie szerzetes természetellenes viszonyt folytatott az egyik ministráns-gyerekkel, Dobarceanu Jon 14 éves fiúval, aki beteg lett a fajtalankodásnak. A fiú még betegségében is titkolta egy ideig a dolgot, míg a Negresti községbeli kórházban az orvos meg nem állapította a valódi okot. A gyerek szülei bünvádi feljelentést tettek a magáról megfeledkezett szerzetes ellen.

Pokoli kinok után teljes gyógyulás

Togal

által.

Togal millió esetben bevált szer

Rheuma | Ördögzsáka | Ideg- és főfájás
Köszvény | Spanyolnátha | Hűléses megbetegedés
esetén.

Togal azonnal segít és a szívre és gyomorra teljesen ártalmatlan!

Van-e más hasonló szer, mint a Togal, melyről több mint 6000 orvosnak oly egyszerű írásban adott véleménye van? NINCS!

Togal oldja a húgysavat és így a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Erősen bakteriumölő!

Nincs ennél jobb szer! Biztosan használ!

Ne kísérletezzék más hasonló szerrel! Mások már megtették ezt Ön helyett és ők mind Togal-t szednek most! Egy kísérlet Önt is megfogja győzni! Az összes gyógyszerárakban és drogériákban. Lei 52.— A Togal-tabletta svájci készítmény.

„Vedd a tót a házába...!”

A kolozsvári Zsidókórház válságának kulisszatitkai

Ki lesz az új igazgató-főorvos?

Kolozsvár, február 4.

A kolozsvári Zsidókórház-egyesület elnöke, Sebestyén József dr. ügyvéd és bankigazgató, valamint a kórház vezetősege, az ugynevezett „kilencses bizottság” — amint arról nemrégiben beszámoltunk — lemondott. A lemondással, amelyet a vezetőség és az orvosi kar újjászervezése követ, az orvosi körökön kívül a közvélemény is élénken foglalkozik, amennyiben a kórház megapításakor olyan jelentős intézménynek indult, hogy jelenlegi válsága — amely ugyan Fenichel dr. igazgató-főorvos és a kórházról kilépett orvosok ellentétei miatt előrelátható volt — a közönség legszívesebb rétegeinek érdeklődését és izgalma is kihívta.

Kolozsváron, különösen beavatott körökben, mindenki tudja, hogy Fenichel dr.-t, aki néhány év előtt a Betegsegélyző egyik orvosa volt, nem kivételes, vagy átlagon felülálló képességei, hanem előnyös rokonai kapcsolatai juttatták a Zsidókórház élére. Fenichel dr. ugyanis a kórház telkét adományozó néhai Sebestyén Dávid unokáját vette feleségül és ez mindent megmagyaráz annak, aki tudja, hogy a Sebestyén-család úgy a kórház vezetőségébe, mint az adminisztratív személyzetbe és általában bárhova, különös előszeretettel és buzgalommal családtagokat helyezett.

Fenichel dr. előtt Steiner Pál dr. volt egyetemi tanár, az Erdélyiszerte elismerésnek örvendő sebész állt a kórház élén, megfigyelhetően rövid ideig, noha annakidején életfogytiglan megválasztották. Steiner dr., akinek vezetése alatt a kórház a legzavartalanabban működött, nagyon furcsa és indokolatlan körülmények között távozott az intézmény éléről. A kitűnő sebész — hogy divatos kifejezéssel éljünk — „eltanácsolták”. A kórházegyesület ugyanis „összeférhetetlen”-nek minősítette, hogy a kórház élén álló Steiner dr.-nak egyszersmind szanatóriuma is legyen.

Steiner dr. tehát ment és Fenichel dr. jött. A Betegsegélyző szürke, kis orvosát, aki egy-kettőre belellete magát új hivatásába, végérvényesen „bentfelejtették”, bár az ügyek intézésével csak átmenetileg bízták meg. Igazgató-főorvos lett belőle, aki addig tevékenykedett, míg most maga a kórházegyesület vezetősége sőt Sebestyén József dr. is beárta, hogy egy nem lehet tovább...! Lemondtak tehát, hogy velük együtt Fenichel is felkeljen a kórház igazgatói székéből, amelyben olyan pompásan érezte magát. A kórházegyesület vezetőségének lemondása különben csak egy színpadias gesztus „kifelé”. Afajta reflexmozgás. A Sebestyén-család és a kiterjedt rokonság örökös kórházheli szerepléséről meghatározó módon gondoskodik néhai Sebestyén Dávid alapító okiratának néhány passzusa, amelyet az alábbiakban szóról-szóra idézünk:

„b) azon intézmény igazgatójának állása csak nyilvános pályázat után és a pályázatok fölött határozó testület által kijelölt három pályázó között csak azzal tölthető be, akit alulírott Sebestyén Dávid, vagy leszármazottja jelöl ki.

c) azon időponttól kezdve, midőn ezen intézménynél több orvos-állás fog létezni, azok közül egyiknek betöltésénél csak olyan egyén jöhet figyelembe, akik Sebestyén Dávid részéről, illetve halálom után leszármazottam részéről jelöltetett ki.”

Az alapító-okirat harmadik pontja lezögezi, hogy az ajándékozást az első és második pontban felsorolt kötelezettségek 50 éven át való teljesítéséhez kötik és a mennyiben a jelzett határidőn belül bármelyiket megszegnek, úgy az annak az értéknek kétszázszázalékos megtérítése ránti igény keletkezését vonja maga után, amelyet az ajándékozásban szereplő ingatlanok az ajándékozás idején képviselnek.

Itt meg kell említenünk, hogy néhai Sebestyén Dávid, amikor kérdéses telkét Zsidókórháznak adományozta, tulajdonképpen az esetleges kizárólagos jogát me-

gett, ami bizony, bármilyen szép cselekedet volt az adományozás, mégis szépség-hiba. Azt sem szabad elfelejtünk, hogy 3 millió 300 ezer lej értékűnek „mondott” ingatlan akkori becslés szerint legfeljebb félmillió lejt érhetett.

Ez azonban más lapra tartozik. A lényeg — amint említettük — az, hogy a alapító átvörköltésszerűleg oldotta meg a kórházi tisztségek jövőbeli és folyamatos betöltését, mondhatnók miniatűr „pragmatica sanctio”-t csinált és ezzel mintegy azt is biztosította, hogy a kórház vezetése — tisztelet a kivételnek — ne mindig szakzerű kezekben legyen. A helyzetnek ilyenén megoldása természetesen már eleve magában rejti a „krach” csiráját és így a kórház bekövetkezett válságán nem is szabad és nem is lehet csodálkozni!

Fenichel dr.-ra visszatérve meg kell ismételniünk, hogy közte és a kórház orvosai között sosem volt meg az a zavartalan együttműködés, amelyet harmóniának lehetne nevezni. Az orvosok valamennyien tudatában voltak annak, hogy képességeik nem maradnak az igazgató-főorvos tudása mögött és ezért — joggal és méltán — valóságosan kisemmizve érezték magukat.

Igy törték meg azok a célkitűzések, a melyeknek szellemében a zsidókórházat alapították. Az intézmény, amely felekezeti szempontokat sosem ismert, az áldástalan belső villogások és egyenlenségek színtere lett, amely most a sorozatos lemondásokban robbant ki.

A Stavisky-ügyben eljárás indul

Paul Boncour tudott Stavisky visszaéléseiről

Paul Boncour volt külügyminiszter ellen

Páris, február 4

A Stavisky-ügyben újabb fordulatra lehet számítani, írják ma reggeli számukban a párisi lapok. Ez a fordulat pedig az a szenzációs esemény lesz, hogy a hatóságok eljárást indítanak a Chautemps-kormány bukása után tárca nélkül maradt Paul Boncour volt külügyminiszter ellen is, aki állítólag sokat tudott Staviskynek a magyar optánkötvények körül elkövetett visszaéléseiről, de viszont semmit sem tett a veszedelmes kalandor

leleplezésére.

A párisi lapok ezzel a valóban nagyfeltűnést keltő hírrel kapcsolatban megjegyzik, hogy Bayonne-ban, a törvényszék vizsgálóbírójának szobájában a Stavisky-ügy nyomozási iratai már rekordot értek el, miután sulyuk összesen két és fél mázsára emelkedett. Azt persze még senki sem tudja előre felbecsülni, hogy ebből a 250 kilogramm bűnhalmazból hány „mázsá” büntetés néz ki a botrányba belekeveredett francia közéleti nagyságok számára.

Negyvenhat embert tartóztattak le Nagyváradon kommunista szervezkedés gyanúja miatt

A rendőrség megállapítása szerint sikerült szétrobbantani a biharmegyei földalatti mozgalmat

Nagyvárad, február 4

A helybeli rendőrség jelentése szerint a szigurancának sikerült elfognia a helyi kommunistapárt teljes vezetőségét, élén Fodor István sofförrel. Fodoron kívül még 45 munkást és munkásnőt tartóztattak le. A szervezet számai kiterjednek a megye több helyére, így Margittára, Szalontára, Tatarosra, valamint más helyekre is. Szalontán a következőket vették őrizetbe: Boncos István, Bartos István, Tóth József, Gál József, Varga Sándor, Kiss Lajos, Kovács József, Rákóczi Ferenc, Mogorossy István és Nagy Imre munkásokat.

A rendőrségnek most az a terve, hogy a nagyvárad nagy fogás nyomain elindulva, országos leleplező munkába fog. A nagyvárad nyomok ugyanis Kolozsvár felé vezetnek.

A nagyvárad letartóztatások egy Nagy Ferenc nevű ember nyomán indultak el,

akinek a hatóságok csak a nevét ismerték. Nemrégiben aztán az Astra-uton leigazoltattak egy gyanús fiatalembert, a kőről kiderült, hogy Nagy Ferencnek hívják. Felvitték a rendőrségre, egy napi vallatás után elárulta, hogy kommunista. Mivel azonban terhelő bizonyítékot nem találtak ellene, elengedték. De elengedték azzal a céllal, hogy az egész szervezet nyomára bukkanjának. Január 11 és 12-én azután kommunista röpiratosztogatás volt. Nagyot állandóan figyelték, feljegyezték, hogy kivel érintkezik és így leleplezték le a szervezetet. Sorra fogták el Roth Lászlónt, egy ismert kommunista feleségét, Perl Sámuel, Brühl Józsefet, Fischer Pált. Felfedezték azt is, hogy a Lahovary-utcán krétakörökkel jelölték meg a röpiratosztogatók, ha elvégezték munkájukat és nem fogták el őket. Őrizetbe vettek egy

Az intézet orvosaitól is lemondó-levelet, illetőleg nyilatkozatot kértek. Huszonegyen már alakanyarintották nevüket, kilenc, aki nem akar szerzett jogairól lemondani, még a válaszon van.

A Zsidókórház jövőbeli sorsát illetően még nem lehet biztosan „kalakulálni” legfeljebb „tippelni”.

Legalábbis azt rebesgetik, hogy a kórházegyesület február 18-iki közgyűlése, a

melyen a kórház további vezetésének módzataival foglalkoznak, felületet ad mindenre. Arról sugnak-bugnak, hogy felvonnak az a bizonyos és nagy népszerűségnek örvendő „klikk”, amely ismét... De mit pletykálkodjunk!

Annyit azonban elárulhatunk, hogy beavatottak véleménye szerint a kecske is jólakik és a káposzta is megmarad.

Nemes Ferenc

Korn Berta nevű nőt is, aki szállást adott a kommunistáknak, Léb Piroskát, Roth Ági hivatalnoknőt, aki gépelt a kommunistáknak, Virányi Károly magántisztviselőt és még többeket. A végén Fodor került kézre.

A letartóztatott munkások kihallgatása most folyik.

— Agyvértdúlás, szívszorogás, nehéz légzés, lélegzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor megszüntethető. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József víz a makacs székzsorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi.

Nyilatkozat

A B. L. f. 1934. évi január 22-iki számában „Két kézzel szórta ki a pénzt az ablakon a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara régi vezetősége” főcímmel megjelent közlemény hatodik bekezdésében az az állítás foglaltatik, hogy „az Iparkamara a Schwartz Jakabtól megvett házhely és a jelzálogkölcson telekkönyvi bejegyzését, amely néhány soros kérvénnyel történik, egy Tolciu nevű ügyvéddel végeztették. A vezetőség ezért a „munkáért” 525 ezer lej ügyvédi tiszteletdíjat adott Tolciu ügyvédnek.” És ugyancsak ezen bekezdés végén: „...idegen ügyvédet fogadtak, aki több mint félmillió lejt kapott egy telekkönyvi bejegyzésért.”

Tekintve, hogy fenti állítások nem felelnek meg a valóságnak, illetve erősen túlzottak, tekintve, hogy az egész közlemény szelleme és célzata, ugyancsak a benne foglalt állítások — ha igazak volnának, — alkalmasok arra, hogy ügyvédi hírnevet rossz színben tüntessék fel, tisztelettel kérem, hogy az érvényben lévő sajtótörvény 20. szakasza értelmében b. lapjában az alábbi helyreigazító nyilatkozatomnak helyt adni szíveskedjék.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara 1930. évi november hó 24-én 520.240 lejt fizetett az én kezemhez, mint a dr. Tolciu Jochim és dr. Peculea Pompiliu ügyvédtársak közös irodája megbízottjának, — és nem 525.000 lejt!

Ez az összeg azután nem egészben tiszteletdíj, hanem betáblázási költség és a készletértéket is magában foglalja!

Tiszteletdíj címén 25.000 lejt vettem föl, de ezt sem egyedül, hanem dr. Peculea Pompiliu ügyvédtársammal együtt.

Különös tisztelettel:
Dr. Tolciu.

HIREK

Tomcsa
Sándor:

HATÁRKÖVEK

(K É T J E L E N E T)

I.

AZ ELSŐ EBÉD

Tudnivalók: Szin: a fiatal házasság még kissé feldult ebédője. Három napja volt az esküvő, ma esznek először.

Férj (a terített asztalnál ül, keresztrejtve a fejét).

Feleség (bekiált a konyhába): déli 12 óra! Azonnal Putyuri, csak befőzöm a levest!

Férj (kikiált): Ugyan, Mutyurim édes, csak ne fáraszd magad, ráérünk. (Zöldeket lát.)

Feleség (bekiált; délután 2 óra): Egy perc Putyókám, ugy-e éhes vagy. bogaram?! Beteszem a rántást és kész.

Férj (kikiált): Csillag-bimbóm, hogy mondhatod ilyent, tudod, téled függ és én boldogan halok éhen. (Kis darabkákat tördel le a tányérjából és azt majszolja.)

Feleség (bekiált; délután 4 óra): Pinty-pinty, ugy-e haragszol, de most jöttem rá, hogy a rántásba liszt helyett cukorport tettem. Istenem, milyen az ember, ha szerelmes.

Férj (kikiált): Pupukám, én legszívesebben cipőkrémmel enném, akkor tudom, hogy minden gondolatod nálam van! (A késeket eszegeti.)

Feleség (bekiált; délután 6 óra): Így na, még egyet próbálok a rántással és az én kicsi uracskám úgy fog élni, mint a kis-király!

Férj (kikiált): Oh, én hahabholhád hehete! (Igy mondja, mert éppen az asztallapjával van tele a szája.)

Feleség (este 8-kor megjelenik a konyha ajtajában, tálcán hozva valamit): Itt az ebéd édes!

Férj (hihetetlenül): Az ebéd?!

Feleség (csodálkozva): De hol van az asztal, tányérok, meg a kések?!

Férj (szerény mosollyal): Elvitte a mums.

Feleség (egyszerűen): Akkor talán a zongorán.

Férj: Drága vagy!

Feleség (kimer a tányérokba valami híg és párolgót.)

Férj (kanalazza, elismeréssel): Hanem ez a... ez a kávé remek!

Feleség: Jaj, de butika vagy, életem, hisz ez paradicsom-leves.

Férj (rájön): Peerszel! (Bizonytalanabban) Így is remek! (valamit mind rág és le akar nyelni, de nem megy.)

Feleség: Mi az, szívi?

Férj (a „valamit” kiveszi a szájából, örömmel): A bizonyíték! A paradicsomos üveg dugója!

Feleség (szemrehányóan): Na, átvod és nem akartál inni nekem!

Férj: Én? Én nem hiszek neked? Na nézd: (lenyeli a dugót.)

Feleség (elismeréssel): Hőöm!

Férj (szerényen): Oh, kérlek.

Feleség: Akarsz még egy tányérral?

Férj (szemrehányóan): Ha te főztesz, Ucilipucili?! (Még egy tányérral kivész. Könnyedén): Hány üveg paradicsomból főzött levest az én anygalkám?

Feleség: Három üvegből.

Férj (kissé megretten): Háromból...!! (És el kezd köhögni, valami a torkán akad. Felesége üti a nyakcsigolyáknál, míg a „valami” kiugrik, amit a Férj csodálkozva néz): Nini, egy kávészem a paradicsom-levesben!

Feleség (szendén): Hogy neked is igazad legyen Pucuri. (Lesüti szemét.)

Férj: Drága vagy!

Feleség (bizonytalanul): Mit szólna az első levesemhez?

Férj: Mit szólok holdsugaram? Ezt: (felkapja a tálat és kiissza a levest, miközben látszik a gégején, amint a dugók mennek le.)

Feleség (elragadtatással): Hőöm!!

Férj: Most már egész könnyen lementek. (A dugókra érti.) Na, igazán jól laktam, csókollak édes, köszönöm szépen.

Feleség: Mit?

Férj: Az ebédet, drága Putyiputyim.

Feleség: Haja, hát még a sült? Mit gondolsz, csak egy levest adok az én Pipukámnak? Az én hősnémnek?!

Férj (élénk és őszintén): Kérem, ne haragudj! De... (szólva a feleség felé):

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint hideg idő, északkeleti szél, felhősödés, valószínű havazás, főleg keleten és északon kisebb mértékben lehetséges.

— Műsoros táncestély Bodolán. A bodolai Önkéntes Tűzoltó Egyesület 1934 február 4-én a helybeli kulturházban műsoros táncestélyt rendez, amelyre ezúton is meghívja az érdeklődőket. Az estély kezdete pontosan este 8 órakor lesz. Szinre kerül a Betyár kendője című népszínmű.

★ Eljegyzés. Parizcek Lujzika, Brassó és Lázár János, Székelyudvarhely, február 3-án tartották eljegyzésüket. (Minden külön értesítés helyett.)

A müncheni színházban pénteken este kettős premér volt.

Természetesen bemutatnak egy szindarabot s ógtelenül sajnáljuk, de nem közölhetjük a darab címét és szerzőjét, mert a távirati jelentés nem is tartotta érdemesnek megemlíteni. Ami ebben az esetben teljesen érthető is.

Mert a tegnap esti bemutatásán nem az kellett a legnagyobb felünést, ami a színpadon történt a szerző és a színészek jóvoltából, hanem inkább az, ami a nézőtérben játszódott le s ami ugyancsak „premier” volt.

Ekkor zajlott le általános közérdeklődést keltő a „nácifrakk” bemutatója.

Hitlernek és lelkes gardájának ugyanis nem elég a horogkereszt, a „Heil, Hitler”, a zsidó és munkásüldözés, az árjaelmélet és a koncentrációs táborok dinatja. Most, miután a parlament megszavazta a történelmi Németország kereteinek szétbontására irányuló törvényjavaslatot, indulhatott az alkotó és építő munka a Harmadik Birodalom csillagzatának jegye alatt. Az első, amit a nagy történelmi forduló után bemutatnak, az nem is az alkotómunka eredménye, hanem inkább remeke volt. S azt be kellett mutatni. Hát bemutatatták.

A nézőtérben zajlott le a híres premier, amelyet — a számlák ki, vagy ki nem fizetett mértéke szerint — sokáig megemlegetnek a müncheni szabók. A közönség megcsodálhatta a Harmadik Birodalom legújabb, legárjább dísmányát, az új náci gálaruhát: a barna frakkot. A jelentés szerint a sajtóban a miniszterek és különböző társadalmi előkelőségek is barna frakkban jelentek meg.

Ez is van. Barna frakk...

Holott a német tömegek ma is éppen úgy éheznek, mint amikor a frakk még a gyász és ünnepélyesség feketéjéből készült.

Dehát ez más lapra tartozik.

A barna frakk... Hill...

A MODERN VARÁZSVESSZŐ

Amióta a rádiótechnika széleskörűen kifejlesztődött, a modern talajkutatók kezdik sulba dobni a varázsszesszót. Ezt most már szellemes szerkezetű rádiókészülék helyettesíti, amely megbízhatóan jelzi a föld mélyében található természeti kincsek (fémek, petrolum) lelőhelyét.

— Csak a részeg kocsis rémlátása volt az álarcos bandita-támadás. Érmihályfalváról jelenti tudósítónk: Tegnap szünnapban irtunk arról a rejtélyes rablótámadásról, amely Szokoly község határában történt. Mára tisztázódott az ügy

Drága gyöngyvirágom, tudod milyen viszonyok vannak, becsületszavamra kijelentem: bőven elég egy ilyen felséges leves, édes anygálom, ismétlem becsületsz... Mi van veled?

Feleség (pityeregve): Nem akarod végigenni az első ebédemet...

Férj: Én? Én nem akarom? (Rettentettenül) Hozd!

Feleség (extáziában): Hős, hős és hős! Hozom a sültecskét. (És hozza.)

Férj: Micsoda illat! Milyen sült, ezüst madaram?

Feleség: Fatányéros!

Férj (meghatva): A kedvenc életem. (Csók) Istennő! (Eszik.)

Feleség (gondosan): Nem kemény a hus apukám?

Férj (rág): Na, ugy-e... de valószínű, én voltam a legutolsó fiatal marha hehe... na, ne haragudj... úgy értem azért, mert ilyen későn vettelek el. (Iszonyu erővel rág.)

Feleség: Én szellemes Sekszipirem!.. De... (szólva a férj felé):

Az iskolában

gyermekait fokozott mértékben fenyegeti a fertőzés veszélye. Gondoljon rá, hogy védelmet nyújtanak a

Panflavin-pasztilák

ABLAK

sároolta. A kihallgatások s a rendőri nyomozás megállapították, hogy Rác a dohányt nem vásárolta, hanem valahonnan lopta. A megtévedt fiatalembernek különös és szomorú előélete van. Egy ízben másfél évet ült már tömlőben kisebb betörések lopásokért. Hosszu évek óta munkanélküli, a temetőben tanyázott apja sirja mellett s a szomszédos lakásokból összelopott holmiból szerezte be elemősiáját, migcsak rajta nem csípte a rendőrség s a temetői szálláson meg nem találta az összelopott „bűnjelket”.

— A peres kaszáló terméke miatt égett el a csűr. Csikszeredából jelentik: Néhány nappal ezelőtt Kosa Benjámint csikbánkfalvai gazda csüre tüzet fogott s mire az álmából felvert lakosság a faépület mentésére siethetett volna, porig égett. Az ügyben bevezetett csendőrségi vizsgálat pillanatok alatt megállapította, hogy kétszertelen gyújtogatás lényeg forog fenn. Ezen az alapon érélyes nyomozást vezettek be, mely igen jellemző gyanuhoz vezetett. A vizsgálat adataiból, amit a csikszeredai ügyészséggel is közölt a csendőrség, kiderült, hogy Kőncze Antal csikbánkfalvai és Bene Gyula csikszentmártoni gazdák évek óta pereskednek egy kaszáló miatt. A mult nyáron Kőncze kaszálta le a vitás területet a szé-natermést, mire Bene azzal fenyegette meg, hogy nem veszi annak hasznát. A fenyegetést nem vette komolyan a gazda s a kaszálóról betakarított szénát Kosa Benjámint csürebe helyezte el. A vitás szénatermés az égis pillanatában is a csűrben volt. Komoly vallomások szerepelnek a nyomozási iratcsomóban, melyek közvetve bizonyítanak a súlyos vád mellett. Ezzel szemben a gyanúsított kő-römszakadtáig tagad. MASHOLLETET azonban a jelen pillanatig nem sikerült igazolnia.

— A csikszentgyörgyi cigányok fejbeverték egymást. Csikszeredáról jelentik: Goja Viktor csikszentgyörgyi cigányt súlyos fejszevel szállították be a csikszeredai kórházba. Kihallgatása során előadta, hogy egy Zerkula nevű cigány ismerősével korcsmázás közben ösz-szeszólalkozott, melynek során ő huzta a rövidebbet. A cigány-barátkozás során megsebesült Goja állapota súlyos, de nem életveszélyes. Az ügynek bűnvádi folytatása lesz.

★ Alkalmi könyvvásár a Brassói Lapok könyvtárában. Új, érintetlen állapotban lévő könyvek, ára az eredetinek 70—80 százalékaival olcsóbb. A nagyszerű klasszikus regény-tár, a kitűnő Világkönyvtár kötetei, Eötvös József, Eötvös Károly, Jókai, Rákosi Viktor, Cervantes, Dosztojevszkij, Flaubert, A. Fran-ce, Shaw, Stendhal, Tolstoj, Zola, Bergson, Ferrero, Nietzsche, Spenser, Ruskin, stb. mű-vei. A filozófia, művészettörténet, történelem, természettudomány, irodalomtörténet, stb. alapvető művei. Minden 25, 30, 35, 40 és 50 lejes árkban. Keresse fel könyvtárlányunkat, mert ilyen alkalom ritkán adódik, értékes könyveknek ilyen olcsó áron való vásárlására. Kérjen ingyen prospektust.

Férj (őszintén): Tudja a fene, szívem.

Feleség (felsikít): Pipukám, hisz te nem a húst eszed, hanem a fatányért!

Férj (rezignáltan): Ja, vagy úgy. (Fel-lit teszi húst és vág belőle. Rág.)

Feleség: Na?

Férj (visszafordítja megint az egészet és a fatányérból vág egy hatalmasat): Így jobb, szívikém, a fatányér puha-fából van!

Feleség: Csak bántsz!

Férj: Én? Én, kérlek? (Fogaival mar-cangolni kezdi a zongorát.) Én a te ked-védért megeszem még a kemény-fát is.

Feleség: És a húst, apus?

Férj (bus mosollyal): Azt édes, idővel talán a szű.

Feleség: Hőöm... most meg fogsz ha-ragudni.

Férj: Én? Én, kérlek? Rád?

Feleség: Meg fogsz haragudni: de igá-zán nem volt időm tészlát csinálni.

Férj (leborul előtte, a megdicsőültek mosolyával): Drága, édes, anygál, hogy

Feleség (gyanuvall): Mit köszönsz Pity-pangom?

Férj: Hogy, hogy... (aggódó arccal kö-rülnéz) nem láttad, kérlek, a dugóhuzót?

Feleség: De, ott van a találó fiókjában.

Férj (a dugóhuzót kiveszi, aztán aggódó arccal kifelé indul): Egy pillanatra... édes...

(Holnap a második rész: Az utolsó ebéd.)

A „PARISIEN GRILL”

februári műsora felül-mulja az eddigieket.

Az „5 Armandys” a bécsi ballett-csoport.

A „3 Richter” káprázatos számaival

Brassó szenzációja lesznek.

BCU Cluj-Napoca.

Konyhaművészetünk — az még fejlődik

A szakiparosság színe-javának részvételével igazán nívós konyhaművészeti kiállítást rendeztek Aradon. Felvonultak a vendéglősök, a cukrászok, a pékek és a szeszszítási szakma, fel volt itt halmozva minden, ami „szem és ízjé ingere”. Megállapíthatjuk, a nagy nyomor ellenére a gasztronómia még ma is az a nagyon fejlesztett és állandóan fejlődő inyen-mesterség maradt, mint volt évtizedekkel, vagy éppen néhány évszázaddal ezelőtt. Ugyáztik, vannak még, akik szeretik a gourmandériát, mert hiszen másképp nem fejlődhetne ilyen mértékben a konyhaművészet. Gyönyörűen terített asztalok roskadoztak a rengeteg, gondosan összeválogatott és felszervírozott különlegesség alatt. A város külterkein pedig ezer és ezer éhes, fázó, nyomorgó család felett terpeszkedett a kínzó emlék, hogy valamikor, régen, munka is volt... és, hogy milyen jó dolog az: napjában legalább egyszer meleg ételt enni...

Az aradi „munkás-politika” Amikor a munkások „önként” lemondanak jogaikról

Az Astra-gyár vidékéről közlik velünk: Az aradi törvényszék a közelmúlt napokban utasította vissza végső fokon kilenc volt asztragyári munkás keresetét. A kilenc munkás két-két heti törvényes felmondási időt követelt, mert máról-holnapra az utcára tették őket... A munkások a pert elvesztették, valamennyi fórum, így most a törvényszék előtt is. Ugyanis a gyár bemutatott a bíróság előtt kilenc nyilatkozatot, amely szerint a munkások még felvételük alkalmával — önként lemondtak felmondási jogaikról. Elismerik a nyilatkozatokban, hogy csak „időszaki munkára” alkalmazták őket és tudomásul veszik, hogy felmondás nélkül elbocsájtathatók. A munkások a bíróság előtt kijelentették, hogy annakidején nem is tudták mit irnak alá. Csak azzal a feltétellel vették fel őket, ha aláírják az íveket, amelyeknek rendeltetését, vagy tartalmát nem ismerték. El sem olvasták. De ha el is olvasták volna, — hangoztatják — akkor sem értik meg mi van az ívekre írva, mert a szöveg románnyelvű volt, — de ez is csak a tárgyaláson derült ki, mert a munkások még azt sem tudták, volt-e valami írva az ívekre — tehát a szöveget román nyelven írták és a kilenc munkás egyike sem tud románul. A bíróság azonban nem vehette figyelembe, hogy a munkások nem érdeklődtek az iránt, hogy mit irnak alá és így mindhárom fórum, ahol az ügy megfordult, kénytelen volt egyöntetűen elutasítani a kereseteket.

Eddig — mondjuk — rendjén is lenne a dolog. A munkások aláírtak valamit, amiről nem tudták, mi a rendeltetése — ami történt, az megtörtént. De van a dolognak egy másik oldala is. Szerény tudásunk szerint senki sem mondhat le törvényadta jogairól. A törvényt ezt a helyzetet nem ismeri. És főképpen nem ismeri el.

Erről van tehát szó: ismerjük már ezt a „régbevált” módszert, amely szerint, a mikor néha-néha munkásfelvételt van, csak az juthat el odáig, hogy alkalmazza és a gyárban, ha írásban adja, hogy lemond jogairól.

KOCH DÁNIEL,

Az Aradon közismert Dani-bácsi, ennek a városnak egyik legjótékonyabb embere. Nem visel „representatív” tisztségeket jótékony egyesületekben, nem csülogtatja minden panasza iránt fogékony jószágát: Koch Dániel az a bizonyos jobbkez, akinek jótéteményeiről nem tud semmit a nagyvilág — ez a nagy, sokat hadonászó balkez.

A legzamatosabb aradi csemege

Egy diplomás aradi ur bocsánatot kért a másik urtól, mert az beszámíthatatlannak tartotta őt

Aradi orvoskörökben beszélnek erről: Évek óta különös ellenségeskedés folyik két vezetőállásban levő ember között. Az ellenfelek egyike orvos, a másik pedig olyan diplomás foglalkozást folytat, amely szoros összeköttetésben áll többek között azzal az egészségügyi intézménnyel is, amelynek élén „bárátja”, az orvos áll...

A veszekedésekkel kapcsolatosan az ellenségeskedés minden fegyvernemét felhasználta egymás ellen ez a két férfi, akiknek harca már a bírói fórumokat is foglalkoztatta. Az ügyben szereplő orvos ugyanis egy alkalommal olyanértelmű beadványt intézett az ügyészséghez, amelyben azt állítja, hogy ellenfele — aki egyébként önállóan vezet egy aradi közintézményt, — „nem normális”. Egyéb, éppenséggel nem hízog megállapítások egész sorát tartalmazta ez a beadvány, amely miatt azután a „nem normálisnak” nyilvánított férfi méltán felháborodva, bűnvádi feljelentést tett az orvos ellen...

A bűnvádi feljelentés ügyében — az eljárás rágalmazás címén folyik, — a törvényszék már tartott egyezben tárgyalást és elrendelte — a bizonyítás kiegészítését... Most, a közeli napokban kerül sor az érdekes ügy letárgyalására és ezzel a tárgyalással kapcsolatosan különös dologról beszélnek. Illetve éppen ez az az érdekes momentum, amelyről az aradi orvoskörökben mostanában sok szó esik. A szóbeszéd szerint ugyanis, a diplomája és vezető pozíciója ellenére is „nem normálisnak” minősített férfi a per megszüntetésére készül, ugyanis előzőleg — bocsánatot kért az orvostól. Jól örülünk meg, ő kért bocsánatot attól az embertől, aki „megállapította” róla, hogy „beszámíthatatlan”. Állítólag az illető ur felkereste az orvost és kijelentette, hogy a feljelentést csupán azért tette meg ellene, mert őt — beugrátták...

Hogy is mondja a nóta?

...van, aki tagadja, de van, aki bevallja...

Arad nevezetessége:

A gróf törvényszéki bíró, akit fellüggesztettek s aki miatt sokszor hangos az aradi közvélemény

Sajtóperi tárgyalás az aradi törvényszéken: Fiatal aradi hírlapíró írt a pádlottak padján, sajtó utján elkövetett rágalmazás vádjá miatt. A feljelentő gróf Nesselrode Károly nagyváradi törvényszéki bíró, aki egészen különös körülmények között indította meg sajtóperét az aradi hírlapíró ellen.

Nesselrode Károly a nagyváradi törvényszék kiskori bíróságát vezette még évekkel ezelőtt és a bíró ezirányú beosztásával kapcsolatosan különös hírek terjedtek el. Egyezben azután egyik nagyváradi lap sorozatos cikkeiben ismerte le azokat a kapcsolatokat, amelyek — állítólag — a bírót azokhoz a fiatalokhoz hozták, akik mint bűnösök kerülnek vele összeköttetésbe.

A bíró sajtóperét indított a hírlapíró ellen és az ügy letárgyalására az aradi törvényszéket delegálták. Amikor azután az aradi törvényszék az első tárgyalást megtartotta ebben az ügyben, az aradi hírlapíró beszámolt erről a valóban nem mindennapi tárgyalásról. A gróf ur azonban úgy látszik nagyon érzékeny ember, sőtve érezte magát egy törvényszéki tárgyalásról szóló beszámoló miatt és beperelte az aradi hírlapírót is.

Az ügy már régen huzódik, időközben már királyi dekrétummal hat hónapra fel is függesztették állásától a bírót — ami egy törvényszéki bírónál nagyon súlyos büntetés — tehát az idők folyamán kiderült, hogy Nesselrode Károlynak kár tulságosan érzékenynek lennie bizonyos dolgokkal kapcsolatosan.

Ilyen előzmények után került az ügy most az aradi törvényszék első tagozatának Popescu-dr. Herb tanácsa elé. Popescu tagozati elnök érdekes férfi. Szellemes, nagyszerű humoru ember ez az aránylag még fiatal bíró, akinek különös képességei vannak arra, hogy a dolgok komikus vonatkozásait felszínre hozza. Ezuttal, hogy kollégája szerepelt sértett fél képpen, Popescu tanácselnök különösen elemében volt és mindenképpen humorba igyekezett keverni azt a keserű igazságot, hogy Nesselrode Károlynak igaza volt ugyan, amikor kellemetlenül érintette a közlemény, de nem volt igaza, amikor sértve érezte magát, mert a cikk csak az igazat tartalmazta. Már pedig bármilyen kellemetlen is néha: az igazság csak igazság marad.

Igy történt tehát, hogy Popescu tagozati elnök alaposan kifigurázta a pádlottak padjára került hírlapíró, de amikor a nyilvánosság kikapcsolásával, egyedül maradt a tanácsban résztvevő másik törvényszéki bíróval, akkor megszűnt a guny és megszűnt a mesterkelt lekiészülés. Adva volt egy hírlapíró, aki igazat írt és egy bíró, akiről az igazat írták. És a bírál elé került képletnek csak egy megoldása lehetett: a hírlapírót felmentették.

Amivel nem minden város dicsekedhetik

Aradon, kérem, kávéházi egyeduralom van

Tudott dolog, hogy Románia a monopóliumok országa, kávéházi monopólium azonban még eddig ismeretlen fogalom volt. Arad ezt az elképzelést is megvalósította. A város valóságos kávéházi egyeduralom alá jutott és a közönség ki van szolgáltatva a Dácia kávéház tulajdonosainak kénye-kedvére.

Aradnak már huzamosabb idő óta egyetlen elsőosztályú kávéháza és szórakozóhelye volt csak, a Dácia-kávéház. A tulajdonosok, Leipnicker Andor és Zsedeli István alaposan ki is használták ezt a helyzetet és a Dácia-kávéház árai ma valósággal egyedülállóak Erdélyben és már sok vita, polémia, ujságicikk és hatósági beavatkozás tárgyát képezték. Ugyászólván napirenden vannak az olyan esetek, hogy a Dáciába betévedt gyanutlan vendégek, különösen az idegenek, hangosan adnak kifejezést felháborodásuknak a szemérmetlenül magas kávéházi árak felett.

A városi kávéház tragédiája köztud-

más. Ez a tágas, levegős egyenesen kávéháznak épített hely az utóbbi években hozzá nem értő kezekbe került és ennek következtében teljesen lehanyatlott. Kizárólag ennek köszönhető a Dácia urai, hogy a vendégek akarva-nemakarva, végül kénytelenek voltak kimaradni a régebben annyira közkedvelt „városiból”. Abban, hogy Arad kávéházi kultusza ugyászólván kizárólag a Dáciára szorítkozik, a városvezetésnek is jelentékeny része van, amely kicsinyes és akadékoskodó magatartásával mintha csak azt igyekezett volna megakadályozni, hogy a Városi-kávéház ismét megfelelő kezekbe kerüljön és ezáltal egészséges konkurencia teremtsődjék. A kávéházat Hagyó József, lippai kávése vette meg, de amikor 150 ezer lejt bér fejében lefizetett, a város ezt az összeget egyszerűen a Városi előző tulajdonosának bértartozásába számította bele. Hagyó még a kávéház berendezését is megvásárolta árverésen 120 ezer lejtért a kávéház

azonban ezzel még mindig nem jutott birtokába.

Hagyó sikertelen kísérlete után még számos más kombináció merült fel a Városi kávéházzal kapcsolatban. Bizonyos, hogy a Dácia-kávéház vendégei közül igen sokan érdeklődve és azzal az elhatározással lesték ezeket a híreket, hogy amint a Városi megfelelő vezetés alá jut, úgy azonnal visszapártolnak oda. Jól tudták ezt a Dácia tulajdonosai is, akik természetesen igyekeztek megakadályozni a veszedelmes konkurencia létrejöttét. Legutóbb komoly formában látott napvilágot az a hír, hogy Temesvár egyik legelőkelőbb kávéháztulajdonosa akarja megvenni a Városit. Nem sokkal később a Dácia egyik tulajdonosa Temesvárra utazott és néhány napra rá a kombináció végkép megdőlt.

A város egyébként árlejítést hirdetett a Városi-kávéház bérletére, amely elé Aradon városzerte nagy érdeklődéssel tekintettek. Joggal remélhették, hogy az árlejítés során eldől a Városi sorsa és ezzel a kávéházi közönség megszabadul a Dácia egyeduralma alól.

Annál nagyobb volt a közönség megdöbbenése, amikor az árlejítés eredményét közzé tették. A kávéházat ugyanis a Dácia-kávéház társtulajdonosa, Zsedeli István vette bérbe 205 ezer lejtért. A Dácia tulajdonosai tehát, csak hogy a Városi versenytől megszabadulhassanak és így továbbra is korlátlanul szahassák árait, inkább bérbe vették a Városit is, amit most nappali kávéházzá akarják átalakítani. Hogy a várható felháborodást megelőzzék, siettek ugyanis kijelenteni, hogy „a monopólium kihasználásával kapcsolatos kombinációk alapvetően” és „az árak csökkentésére gondolnak”, a múlt tapasztalatai után azonban az ardi közönség nem sok bizalommal fogadja ezeket az ígéreket.

Egy munkanélküli beszél

Szaktanács vagyok, gépész. Hosszabb ideig tartó munkanélküliség után sikerült bejutnom egy nagy aradi téglagyárba, ahol éppen üzletes időszak volt: a mikulakai árvizkárosultak nagymennyiségű téglát vásároltak. Egy ideig zavarlatlanul dolgozhattam. Azután lassanként kezdtek elmaradozni a rendelések, később teljessé lett a pangás. Természetesen senki sem volt tekintettel arra, hogy a gyár a munka időszakában súlyos pénzeket keresett: dekonjunktúra jött, a gyár elbocsátotta munkásait. Engem is, és velem együtt még sok ember került az utcára. Most családommal: feleségemmel és gyermekemmel egy nyomorúságos szobácskában lakunk. Egyetlen darab bútor nincs a szobában, szálmán hálunk — és a házbérrel adósok vagyunk...

Tehát: egy munkanélküli mondotta ezeket. Évekkel ezelőtti kolumnás riportot lehetett volna írni erről a tragédiáról. Ma szürke történet — „egy a sok közül...”

Az Andrányi-cég leépített tisztviselőjének ügye

A törvényszék folyosóján beszélük: Említésre méltó ítéletet hozott végső fokon az aradi törvényszék a közelmúlt napokban. A per, — alkalmazottak-perről lévén szó, — megjárta már az iparhatóságot és a járásbírósgot, így jutott el a törvényszékig, ahol megsemmisítették a két elsőfokú bíróság egybehangzó döntését, elutasították a felperest keresetével.

Az Andrányi Károly és Fia-céget — országos viszonylatban is legelső vaskereskedelmi vállalat, — közel tizenhárom ezer lejt erejéig perelte egyik elbocsájtott tisztviselője, felmondási idő és elmaradt szabadság címén. Az iparhatóság első fokon részben helyt is adott a keresetnek és körülbelül 5000 lejt megítélt a tisztviselőnek. Ezt az ítéletet a cég megfellebbezte és az ügyet másodfokon foglalkoztatott járásbírósg nemcsak, hogy nem adott helyt a fellebbezésnek, de a megítélt összeget még néhány száz lejjel fel is emelte, sőt a céget 2500 lejt perköltség viselésében is elmarasztalta. Andrányiek ügyvédje most nem nyugodott bele az elmarasztalásba, felfolyamodással áll a törvényszékhez, ahol utolsó fokon a napokban foglalkoztak az ügygel és megsemmisítették az első két ítéletet, a tisztviselő keresetét elutasították, mint alaptalant és elmarasztalták a felperest a három ezer lejt meghaladó perköltségek viselésében is.

Nyelv-művelési vita

Publicista-e,
vagy közíró?

Jóideje már, idestova két esztendője, hogy néhányan itt, Erdélyben is felkarolták azt a nyelvtisztító, nyelv-művelő és nyelv-szépítő mozgalmat, amelyet Magyarországon Kosztolányi, Hegedűs Lóránt, néhai Négyessy László és mások kezdeményeztek. Nemcsak helyenvalónak, hanem szükségesnek és életbevágónak láttuk ezt a nagytakarítást, sajátos kisebbségi viszonyaink közepette s lapjainkban lassanként, fokozatosan mi is elkezdtük ezt a munkát.

Eleinte persze — hát lehetséges-e enélkül uttörés? — meg-megmosolyogták új magyar szavainkat. Hát nem neveléses, hogy mi például diktatúra helyett inkább parancsuralmat írunk és mondunk, fix fizetés helyett — a szabott ár mintájára, — szabott fizetést, — mondták gunyosan és rosszmájúan a „nagyvonalúak”, akik szerint ez a nyelv-megújítás csak kicsinyes, bogarászó játék. Kötelkedtek, elce-lődtek, csipkedtek.

Ennek ellenére eljutottunk most odáig, hogy ebben a hónapban a brassói AGISZ (Általános Gazdasági Szövetkezet) köz-művelődési szakosztályának kiadásában átfogóan és ügyesen megszerkesztett, 160 oldalas kézikönyv jelenik meg „Anyanyelvünk” címen, amely a használatul és károsan meghonosodott idegen szavak szótárán kívül összefoglal minden tudni-valót a helyes és tiszta, szép magyarságot illetőleg. Ezzel a nyelv-művelő mozgalom nálunk is túl fog nőni az eredeti kezdeményezés szűk körén s fel fogja ölelni mindazokat, akik átlátják a tiszta és világos, jól érthető beszéd, meg írás nagy értékét, jelentőségét, nem csu-pán népi, hanem általános köz-művelődési szempontból is.

A fölünyeskedő mosolygás és gunyolódás idejéből átértéztünk most a komoly viták ide-jébe. Már nincs szó arról, kell-e az, amit vég-zünk, — ezt már a kétkedők és fennhőzők sem vonják kétségbe, — hanem csak gyakorlati kérdésekről, amint az alábbi történet is mutatja. Mindenkit foglalkoztat már a nyelv-művelő mozgalom, aki tudomást szerzett róla s egyre sürűbben vitatja kérdéseit. Tehát „egyenest” vagyunk...

— ...A képviselőház korelnőkévé Becalhasa Konstantin az ismert román közíró lett... — mondja írógépbe a szerkesztőség egyik tagja. A „közíró” szó megüti egy másik munkatárs fülét, beakasztódik a közbeveti magát.

— Álljunk meg egy szóra! — ugrik fel asztaltól s nem törődve a sürgető apárrával, hadonászni, tiltakozni és érvelni kezd. — Ez már igazán sok a jóból, ez már tulkapás, ün-kény! Ha ti, nyelvtisztítók, nyelv-művelők és nyelvújítók exhumálás helyett „kihantolást” mondtok és irtok, statisztika helyett „szám-hasonlítás”, autó helyett „gépkocsit”, softőr helyett „gépkocsist” és garázs helyett „gép-szint”, vagy „gépkocsiszint”, ... azt meg el-fogadom. Mi több, „beveszem” azt is, hogy az inflációt „pénzpuffasztásnak”, meg „pénzpuffa-dásnak” mondjátok és írjátok... nagymagya-rosan. De engedjétek meg, ... „közíró” a pub-licista” helyett, ... ez már nagyon is vakmerő és abszurd (képtelent akart persze mondani!). Egyáltalában nem fedi a fogalmat, nem fejezi ki ugyanazt, amit a „publicista”...

Vita keletkezik, hamarosan heves, szenvedélyes vita, mint mindannyiszor, amikor a jó és tiszta magyarságról, meg a fölülsleges, ha-szontalan idegen szókról támad szemcsere.

Hát aztán miért ne fedné? Mit jelent va-lójában ez a szó: publicista? „Publicum” — köz, közösség, közönség, ... „ist, ista”, — va-laki, olyan ember, aki a köz-zel, közönséggel foglalkozik. Mi viszont a „publicista” szó alatt közéleti író-t értünk, helyesebben értettünk, s voltaképpen önkényesen, mert hiszen — amint az elemzésből kitűnik, — valójában csak a köz-zel törődő embert, inkább közéleti férfit, jelent. Nem kifejezőbb-e ennél a haszontalan és fölülsleges idegen szónál a mi „közíró” sza-vunk? Nem határozza-e meg tökéletesebben a fogalmat, azt, hogy olyan író-ról beszélünk, aki a köz-ről és többnyire, bizonyos szempontból, a köz javára ír?

— De olyan fura, olyan bántóan hangzik!...

Csak azért, mert újszerű és szokatlan. Azaz, hogy nem is annyira szokatlan, hiszen már réges-régen beszélünk és írunk közügy-ről, közvéleményről és „társadalmi konven-ciók” helyett közszokásokról, közfellegások-ról. Ugyan, miért ne mondjuk ezután köz-író-nak azt az embert, aki közdolgozról ír s akit eddig tévesen és helytelenül publicistá-nak neveztünk? Már anyival is inkább, mert ha például egészen egyszerű, tanulatlan ma-gyar ember hallja, vagy olvassa ezt a szót: publicista, sejtelve sincs róla, hogy mi fán terem, ellenben a közíró-ról legalábbis kapis-kálja, hogy ez minden bizonnyal olyan író le-bet, aki a köz dolgaiba ártogatja magát...

Kartársunk, vagy ahogy ő mondaná: kollé-gám, meghátrált ugyan valamelyest, de még-tem adta be egészen a derekát. Hogy ... így, meg úgy, bármit mondunk, akár mint erve-

lünk is, ezek az újszerű magyar szók mégsem fejezik ki ugyanazt, amit idegen eredetű elő-d-jeik alatt értettünk, nem fedik kellőleg a fo-galmat, satöbbi.

A vitát azonban abbahagytuk...

S most végső érv gyanánt idézzük számára s mindazok számára is, akik vitatkozó kartár-sunkkal esetleg egyetértenek, Kosztolányi De-zsének, a kitűnő szépiró-nak, sőt remekíró-nak, akit a publicista mintájára „belletristá”-nak is szoktak nevezni, egyik nagyszerű, talpraesett cikkéből a következőket:

„Nincs igaza a tulbuzgónak, aki író-t hadjáratot hirdet minden idegen szó el-len, de nincs igaza a közönyösnek sem, aki az idegen szók türelmi bárcáját mind-járt törvénybe iktatná, mert ő nem veszti számba, hogy ezáltal sok-sok eredeti sza-vunkat téltelenségre és feledésre kárho-ztatja s így cifra, toldott-foldott nyelvünk előbb-utóbb elsorvad. Csak annak van iga-za, aki a belső nyelvújítást óhajtja. Le-lünkben kell megfogannia a vágynak, hogy a magunk nyelvén gondolkozzunk. Mihelyt eljutottunk ideig, máris magyarul beszélünk és írunk, s a mozgalom teljes

diadalt aratott.

„... Tudom, hogy az új szavakat derfi-re-borura bírálgatják. Az emberek néze-gik, mint a frissen vert pénzt, melynek nem ismerik kibocsátóját, szavatolóját, ár-folyamat. Rendszerint azzal vetik vissza, hogy „nem fedi a fogalmat.” Ez igaz is. A fogalmat csak olyan szó fódheti, melyet már sokszor, hosszú idő óta takargattak a fogalomra... Minden a megszokáson mulik. A szó egy fogalom jegye, semmi több. Ami ezen túl van, azt beleképzellük. Ennélfogva azt tanácsolom valamennyi-ünknek, hogy legyünk elnézők és szeré-nyek. A nyelvújításhoz nem csak lelkes-ség és tudás kell, hanem kölcsönös jóin-dulat és türelem is.”

Hát csak szokjuk meg a „közíró-t” és többi újszerűtársát is, amint megszoktuk idegen hasonmásukat. Erdemes, mert hiszen ráadásul még jobban is fődik a fogalmat. Amit szépen kifejezhetünk magyarul, ne mondjuk idegen szóval. Éppugy, ahogy ne végeztessünk ide-gennel olyan munkát, amit magyar ember is ugyanolyan jól, sőt talán még jobban meg-e-sí-nál...

Itt, Erdélyben, jócskán vagyunk, akik több nyelven is ki tudjuk fejteni gondolatainkat és érzéseinket s ha éppen arról volna szó, csak úgy dobálózhatnánk az elképesztő idegen sza-vakkal és kifejezésekkel, csillogtatva „mük-veltségünket.” De tévedés azt hinni, hogy a nyelvek ismerete, tudása egymagában művel-tő tesz valakit. A nyelv csupán eszköz, de a legfontosabb eszköz, amelynek segítségével növelhetjük, szélesíthetjük és mélyíthetjük műveltségünket. Viszont csakis akkor, ha ez az eszközünk tökéletes, tiszta, kifogástalan s ha kifogástalanul tudjuk kezelni, használni, uraini. Ismerhet valaki husz idegen nyelvet, lehet valóságos többnyelvű szótár, mégsem művelt ember, ha anyanyelvén nem tud iga-zán jól s nem tisztítja, javítja s finomítja ál-landóan kifejezőmódját, beszédét és írását. A valóban értelmes és művelt ember minden nyelven, amelyen tud, helyesen, zamatosan és szépen igyekszik beszélni s feltétlenül jó ma-gyarsággal magyarul, jó németiséggel németül s jó románsággal románul... Enélkül nem is lehet egészséges a gondolkozása egyik nyel-ven sem.

Kőrösi Sándor

Pop-Csicsó István betegsége
aggasztóra fordult

Arad, február 4.

Pop-Csicsó István, Románia egyik leg-ismertebb nevű, nagytekintélyű politiku-sa tudvalevőleg komoly beteg. Állapota a legújabb jelentések szerint az elmúlt éj-szaka rendkívül súlyosra fordult. A ha-tóságok teljesen lezárták az autbusz-

közlekedés elől azt az utcát, ahol a nagy-beteg fekszik, hogy megkíméljék minden zajtól. Hir szerint repülőgépen hoznak el egy neves francia orvostanárt Pop-Csicsó betegágyához. Várják a politikai vezérek ideutazását is.

A székely körvasut személyzetének
utasriasztó viselkedése

Visszaélnék a birságolásokra vonatkozó rendelettel s kihívó módon lépnek föl az utasokkal szemben a kalauzok és az ellenőrök

Csikszereda, február 4

Köztudomásu, hogy a vasutak vezér-igazgatósága az utóbbi időben erősen megtárgyalta a birságok eddigi körét. Ezzel az intézkedéssel a vasut egészen helyesen, elejét akarta venni annak, hogy egy a közönség, valamint alkalmazottjai kizsákmányolása. Tehát ezért született meg a birságolási alkalmakra vonatkozó legújabb rendelet. Ebből azonban teljesen hiányzott az az utasítás, amit a székelykörvasut egyes ellenőrei gyakorolnak: a pokrócmódra menő goromba-ság és féktelen utaszaklatás.

Dr. Guiman csikszeredai főszolgabíró és Banojtu gyergyószentmiklósi adóel-lenőr másodosztályu vasuti jeggyel Csikmadéfalváról Csikszeredára igyekeztek. Csikszeredától néhány kilométerre, hogy könnyebben leszállhassanak, a fo-lyosóra mentek. Közben megfigyelték arról, hogy vagonjuk egyik részén első-osztályu fülkék vannak elhelyezve s ők éppen az elsőosztályu folyosóra té-vedtek. Éppen cigarettára akartak gyuj-tani, amikor jelentkezett a jegyeket el-lenőrző vasuti tisztviselő. Komoly kép-pel a lehető legdurvább hangon jegyezte meg az ellenőr, hogy másodosztályu vasuti jeggyel elsőosztályon utaznak. Ezért 450—450 lej birság jár. A két te-kintélyes tisztviselő hiába magyarázta, hogy leszállani készülnek s s melléttük másodosztály van s onnan jöttek át.

A vasuti ellenőr súlyosbító körülmény-nek vette a tisztviselő tiltakozását s a szolgálatos kalauzzal egyetemben örkö-dött mellettük, míg a vonat befutott Csikszeredára. Itt két óra hosszáig jegy-zőkönyvelte az esetet és minden könyö-rület nélkül 450—450 lejes birságot sza-bott ki rájuk. Ugy Guimann dr. főszolga-bíró, valamint Banojtu pénzügyi ellenőr illetékes helyen kifogásolták a jogtalan elbánást, különösen annak módját, egy-ben hivatalos hatalommal való vissza-élés címén bünvádi eljárást tesznek fo-lyamatba a vasut érdekeit ilyen megen-gedetlen módon védő ellenőr ellen.

Van más eset is. Krausz Jenő cik-szentdomokosi tekintélyes fakereskedő a brassói törvényszékhez volt idézve tanu-nak. A törvényszék által kibocsátott har-madosztályu vasuti jegyét szabályszerű-en lepecsételtette a csikszentdomokosi ál-lomáson, ahol bejelentette a szolgálatos tisztviselőnek, hogy másodosztályon akar utazni és a különbözetet számítsa fel. A tisztviselőnek nem volt ideje s utasította a kereskedőt, hogy nyugodtan szálljon fel a vonatra, jelentkezék a kalauznál, aki szabályszerűen jegyet áll-ít ki a különbözetéről.

Krausz az utasítás szerint meg is je-lent. Szólt a kalauznak, aki néhány perc múlva egy ellenőr társaságában meg is jelent. Nyomban négyezötven lejre birságolta. Krausz előszedte minden ro-mán nyelvtudását s megmagyarázta az ellenőrnek, hogy jelentkezett a kalauz-nál, aki tudomásul vette magyarázatát. Nem kifogásolta, hogy felszálljon a má-sodosztályra. Ennek az embernek köte-lessége lett volna őt felvilágosítani. Nem hajlandó kifzetni a birságot.

A fakereskedő szinte természetesnek vette az ügy ilymódoni elintézését s azt hitte, néhány perc múlva hozni fogják a különbözetéről kiállított jegyet, amikor a

vonat befutott a csikmadéfalvi állomás-ra Nagy meglepetésére azt kellett ta-pasztalnia, hogy egy egész vasutas gárda veszi körül s négyen-öten a lehető leg-durvább módon taszigálják. Tiltakozott az eljárás ellen, hogy ő nem tolvaj, ha-nem utas, aki fizeti a vasuti jegyét, nem akar senkit becsapni, de bánjanak el véle emberhez illő módon.

Az újabb jogos kifakadás még olaj volt a tüzre. Most már maguk közé vet-ték a vasutasok, s mint valami rablóve-zért, bekísérték a forgalmi irodába. Itt jegyzőkönyvelni kezdtek, majd felszólí-tották, írja alá azt. A kereskedő kereken megtagadta. Erre újból lökdölni kezdtek, ungur blestemat-nak (szemtelen magyar-nak) szidták s mindenképpen fizetés-re akarták kényszeríteni. Az állomáson nem tehetett egyetlen lépést sem, úgy, hogy négy vasutas ne kísérté volna.

Végre megunt a szégyenletes huza-vonát s kijelentette, megfizeti a birságot. Err az arcom kiderültek és várták a pénzt. Azonban Krausz nyugtát kért. Mi-nek az? — kérdezték. Hisz itt van az el-lenőr is, szabályszerű és kétségbevonha-tatlan hivatalos vasuti közegek veszik át a pénzt. De a kereskedő nem engedett. Újabb 10—15 perces huza-vona után megkapta a nyugtát és kifizette a pénzt. Egyben bejelentette, hogy illetékes he-lyen meg fogja tenni a szükséges lépése-ket.

Az ilyen „udvariassági” esetek követ-keztében teljesen érthető, hogy a szé-kely körvasut utasai szorongva ülnek fel a vonatra és kétségbesetten várják az ellenőrzést, melyek során napirenden van-nak olyan esetek, hogy a néhány órával el-előtt szabályszerűen kiadott és teljesen rendben levő jegyeket is kifogásolják s órákba telik az ügy tisztázása.

ÖN VÁRJA

MI SZÁLLITJUK ÖNNEK!

FINTA ZOLTÁN és HUSZÁR EMIL

KÖKERESZT

című regényét. — Kérje a kiadóhivatal-tól, a kerületi képviselőtől, a helyi meg-bizottól, a lapkihordótól, a rikkancstól az Önt megillető regény-ajándékunkat,

K Ö Z G A Z D A S Á G

Felemelték a lucerna-vetés szubvencióját

Bukarest, február 4

A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági igazgatótanácsának közlése szerint elhatározták, hogy a lucernavetések utáni szubvenciót az eddigi 15 lejről 20 lejre emelik fel. Ezt a támogatást adják a községi legelők részére felhasznált lucernamennyiségek után, valamint a magángazdaságok, illetve gazdák által vásárolt vetőmag után, de csak 20—20 kilóig.

A lucerna maximális árát 60 lejben állapították meg. Ez 100 százalékos kereskedelmi értékű árua vonatkozik, különben a reálárakat esetenként állapítják meg a minőség tekintetbevételével. Természetesen maximális ár alatti ajánlatok is megengedhetők.

A közgazdaság hírei

TIZ PÉNZÜGYI JAVASLAT

(Bukarest) Slavescu Viktor pénzügyminiszter tíz kincstári törvényjavaslatot készített el, amelyeket a legközelebbi minisztertanács, majd rövidesen a képviselőház elé terjeszt. A javaslatok részleteiről még nem tájékoztatták a nyilvánosságot. Hírlük azonban, hogy köztük van a forgalmi adót módosító javaslat is, amely leszállítja az eddigi adókulcsot, sőt megszünteti vagy enyhíti a büntetéseket is.

HUSZONÖTMILLIÓ KILO HAL

(Bukarest) Most készült el a kimutatás az 1933 évi romániai halászatról. Eszerint az elmúlt évben az állami rezsisben folyó, valamint a bérbe kiadott halászat összefogása körülbelül 25 millió kiló hal volt.

MEZŐGAZDASÁGI „OFFENZIVA”

(Bukarest) A földművelésügyi minisztériumban most dolgoznak egy nagyfontosságú köriraton, amely a mezőgazdasági kamaráknak és más mezőgazdasági szervezeteknek szól. A körirat utasításokat tartalmaz arra a mezőgazdasági „offenzívára”, amelyet tavasszal akar megindítani a minisztérium az agrártermelés fokozása érdekében.

LÓHERE VÁM NÉLKÜL

(Bukarest) A földművelésügyi minisztérium közleményt adott ki, amely szerint visszautasít minden kérést, amely a lóhere vámmentesek nélküli behozatalára vonatkozik.

KEDVEZMÉNYES UTAZÁS A BUDAPESTI MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSRA

(Budapest) A magyar Kereskedelemügyi minisztérium az OMGE kérésére a március hó 22—26 napjain tartandó országos mezőgazdasági kiállítás megtekintésére felutazó közönség részére 50 százalékos kedvezményt biztosított a M. Kir. Államvasutakon. A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány ára a MÁV és az összes többi közlekedési társulat vonalaira szólóan egységesen 1 pengő, az igazolványt ennek az összegnek postabélyegben való beküldése ellenében, az igénybevevő nevének és a kiinduló állomásnak a közlése mellett, az országos mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságától (Budapest IX., Köztelek-u. 8.) kell igényelni, de beszerezhetők az igazolványok az utazási irodák, gazdasági egyesületek, gazdakörök és szövetkezetek útján is. A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány a Budapestre utazásra március hó 16-tól 26-ig, a visszautazásra március hó 22-től április hó 1-ig bezáróan érvényes és használható; bármelyik kocsiosztályban feljogosít az 50 százalékos kedvezményre.

ALLÉ A BORFUVAROZÁS

(Bukarest) A borkereskedelem az utóbbi napokban a használhatatlan utak és szállítási nehézségek miatt ugyszólván teljesen szünetel.

A görög és palesztinai állatexport kap prémiumot, de az osztrák és cseh állatkivitelünket nem támogatja a kormány

SZMUK MIHÁLY

képviselő,

az Állatexport Szindikátus alelnökének

NYILATKOZATA

Máramarosziget, február 4
Ime valami, amiről évek óta következetesen megfélekeznek a hatalom urai. A gazdasági jellegű törvényhozás és kormányintézkedések kivétel nélkül a kiadott jelszó szellemében fogantatnak: mezőgazda-ország vagyunk és amikor az agrár-termelők gazdasági talpraállítása érdekében feláldozzák nemcsak az ország összes bankjait, hanem az egész hiteléletet is, amikor az egymást követő kormányok legfőbb gondja a ter-

ményárak növelése és stabilizálása, amikor a külfölddel kötött kereskedelmi szerződéseink hangsúlyja azon van, hogy a búzánknak, kukoricánknak, rozsunknak, korpánknak és lóherénknak biztosítsuk a felvevő piacot, akkor alig tulajdonítanak valami fontosságot az állatexportnak, amelynek teljes letörését a román mezőgazdák egy tekintélyes része még jobban megsínyli, mint a terményárak lemorzsolódását. Ugyanekkor pedig egy nagyon jelentékeny tétellel lett sze-

gényebb a külkereskedelmi mérlegünk vetel-rovata is.

Ezeknek az előrebocsátása után átadjuk a szót Szmuk Mihály parlamenti képviselőnek, az Állatexport Szindikátusok Szövetsége alelnökének, aki lehetőségeket keres a jelenlegi kormány megértésére számítván, abban az irányban, hogy a Romániától elhódított piacot vissza lehessen szerezni.

Három éve, hogy elvesztettük Csehszlovákiát és Ausztriát

— Annak dokumentálására, hogy élőállatok exportálásából milyen horribilis összegek folytak be külföldről Romániába — kezdte nyilatkozatát Szmuk Mihály — talán elegendő megemlítenem azt, hogy 1930-ig Csehszlovákiába 2500—3000, Ausztriába pedig 2000—2500 darab szarvasmarhát szállítottunk Romániából — hetenként.

— Ebben a mennyiségben természetesen nincs benne a sertés-export, amely 1930-ig hasonlóan kedvező eredményeket mutathat fel.

— Ha tekintetbe vesszük, hogy 1930-ban még egy pár ökör ára hozzávetőlegesen 25 ezer lej volt, akkor könnyű fogalmat alkotni arról, hogy mit jelentett ez az üzletág Romániának külkereskedelmi mérlege szempontjából.

— Speciálisan, máramarosi szemmel nézve a dolgokat, egészen pontos kalkuláció szerint

kizárólag Máramarosban évi negyven millió lejt jövedelmezett a marhaszállítás ezelőtti még három évvel és ettől a jövedelemtől teljesen elcsúszott.

— Ma az a helyzet, hogy Csehszlovákiába nem szállíthatunk egyetlen darab marhát sem, egyrészt azért, mert Csehszlovákia elviselhetetlenül magas bevételi vámmal védi a saját állattenyésztőinek érdekeit és ennek fokozására minden lehetőséget elkövet, mert el szeretné érni azt, hogy ezen a téren se szoruljon importra, másrészt pedig a magas vámokon felül a bevételi engedély megszerzése is olyan nehézségekbe ütközik, hogy az importőrök szempontjából Csehszlovákia ma már számításba sem jöhet. A jelenleg érvényben levő vámtarifája szerint a bevételi illeték különként élőszuliban 2.20 csehszlovák koróna, ami a mostani kurzus mellett átszámítva majdnem 13—15.00 lejnek felel meg. Ha tehát már hosszadalmas utánjárások árán sikerülne is egy jelentéktelen kvantumra megszerezni a bevételi engedélyt, a súlyos bevételi vámmal együtt az importált élőállatok teljesen versenyképtelenek az árakat illetően.

— Ausztria ezzel szemben kontingentálta a romániai behozatalt és pedig olyképpen, hogy a három évvel ezelőtti importált heti 2000—2500 szarvasmarha helyett mindössze heti 136 darab szarvasmarha bevitelét engedélyezte a romániai exportőrök számára.

— Megfelelően és ilyen arányban csökkentette a sertésbehozatalt is.

Exportprémiummal és vasúti fuvardíjkedvezménnyel még lehetne segíteni

— Összehasonlítva a romániai exportált Magyarországra és Jugoszlávia élőállatkivitelét, kitűnik, hogy ez a két utóbbi ország kivitele távolról sem csökkent olyan arányban, mint Romániáé. Ennek a magyarázata pedig abban rejlik, hogy Magyarország és Jugoszlávia tekintélyes prémiummal siettek az állatexportőrök

segítségére.

— Így Magyarország 25, Jugoszlávia pedig 28 százalékos térít meg exportőrjeinek kiviteli prémium címén az exportált élőállatok vételára után. Ez egy olyan tekintélyes támogatás, hogy ennek révén még a súlyos vámok dacára is versenyképesek bírnak maradni az árakat illetően az említett két országból kikerült szállítmányok. Magyarország és Jugoszlávia ezen felül olyan arányú vasúti fuvardíjkedvezményt is biztosított exportőrjei számára, hogy a vasút ugyszólván díjmentesen szállítja a határig a kivitelre szánt élőállatokat.

hogy ne is említsem azokat a kereskedelmi szerződéseket, amelyeknek révén egy Ausztria, mint Csehszlovákia még további előnyöket is biztosított Magyarországnak és Jugoszláviának az élőállatok behozatalára vonatkozólag.

— Nálunk ezzel szemben semmi sem történik az állatexport feljavítása érdekében. Az állami segítség — amely most már az említett okoknál fogva nélkülözhetetlen lett, egyre késik. Ujabban legalább annyi kedvezményt adtak, hogy a keletre, vagyis Görögországba és Palesztinába exportált szállítmányok után különként élőszuliban 1 és fél lej prémium-

Az arany ára 139.6 penny

Amerika 3.5 millió dollárt vett az európai piacon

Európa háborús adósságát 40.94 százalékkal csökkentette a — dollár

Washington, február 4

Jólértesült körök máris tudni vélik, hogy a dollár értékének 59.06 centre való lecsökkentése után újabb pénzügyi manőver következik, nevezetesen a „valutaexpanszió”. Ez a manőver nagyarányú „burkolt inflációt” jelent. Roosevelt elnök ugyan még nem nyilatkozott ebben a kérdésben, de pénzügyi körökben állhatatosan beszélnek arról, hogy máris megkezdik a bankjegyforgalom növelését.

Az amerikai kormány köréből, nyilván a külföldnek szánva, megnyugtató nyilatkozatok hangzanak. E nyilatkozatok szerint Amerika a dollárleértékelést nem akarja arra felhasználni, hogy külföldön, különösen Franciaországban, aranyvásárlások útján támadást intézzon az idegen valuták ellen. A lehetőség ugyan meg lenne rá és ilyen politikával még jobban leszállíthatnák a dollár értékét, Amerika azonban nem akar a nemzetközi valutaháborút felidéző eszközökhöz nyulni.

Különben Morgenthau kincstári államtitkár, a kétfélmilliárd dolláros „valutakegyenlítő” alap” diktátora egyelőre szigorúan titokban tartja, hogy milyen pénzügyi műveleteket eszközöl az alap-

ból. Morgenthau kijelentette, hogy egyelőre azért titkolózik, hogy ne keltsen nyugtalanságot az arany és devizapiacra.

Emelkedik az arany ára

A londoni pénzpiac feszült figyelemmel kíséri az amerikai elnök bonyodalmas valutamanipulációit. Az első határ az volt, hogy az arany ára tekintélyesen emelkedni kezdett. Pénteken estére Londonban az arany elérte a 139.6 penny újabb rekordmagasságot. Nyolcszáznegyven ezer font aranyat hoztak fel a piacra és Amerika mindet megvásárolta.

A Berengaria és a Bremen óceánjáró óriások egyenként három és fél millió dollár értékű arannyal megrakodva utban vannak Amerika felé. Valószínűleg tartják, hogy az áremelkedés újabb arany mennyiségeket csábít a piacra. — Alighanem előhozakadják az Indiában felhalmozott és rejtgetett aranykészleteket is.

Csökkentek a hadiadósságok

Az amerikai államkincstári hivatal nyilatkozata szerint a dollár leértékelésével Európa is rengeteget nyert. Az európai államoknak Amerikával szembeni háborús adósságai a hivatal számítása szerint 40.94 százalékkal csökkentek.

Kubelik János,
aki ez alkalommal — beszél...

*

Hová lett a kor, amelyben a londoni királyi palota és a párisi Opéra Comique galahangversenyei hónapokon át visszhangozhattak az egész világsajtóban, amikor Kubelik fényképe ott lógott minden jobb kirakatban Caruso és Paderewski portréi mellett. Kubelik János művészprofilja elmosódott és elsodródott a rotációs hiranyagában. Vannak még, akik úgy emlékeznek rá, mint egy szőke fiatal istenre, pedig azóta leszállt már az olimposzról ő is, fáradtan és gondterhesen vándorol s beszéde szimplán, őszintén emberi és tiszta, mint a muzsikája volt:

ADAGIO CANTABILE

— Ma már semmim sincs abból a vagonból, amelyet egy élet alatt megkerestem, sőt azt sem sikerült elérnem, hogy öreg napjaimra, valahol falun, békés otthonom, kis gazdaságom legyen. A legfurcsább, hogy ugyanaz a bank tör most az életemre, amelybe 1899-ben az első megspórolt ezerforintot elhelyeztem. Ez akkor volt, amikor turnéra indultam Keletcsehországba s a königgrätzi nagy siker után összeszedtem minden krajcáromat, hogy a mesebeli „tőke” együtti legyen. Azóta súlyos százezreket diszponáltam azon a bankon keresztül s mert részvényeim az utolsó koronákat is elvesztettem, most minden váltómat megóvatoltam.

ANDANTE CON ESPRESSIONE

— A forradalom előtt volt egy birtokom Szlovénországon, azt azonban el kellett hagynom. Később felparcelláztam és eladtam, mert a környéken nagy volt a nyomor és a földéhség s Csehországban kerestem birtokot. De hihetetlen, szinte törvénytelenül balsezerence üldözött: rengeteg kastélyt és földet néztem meg, vásároltam össze, de mindig és mindenkor közbejött valami, ami lehetetlenné tette, hogy valahol otthonra találjak. Utolsó vágyam a libejovicei Schwarzenberg-kastély volt: azt kisajátította az állam s a földhivatal kísérleti intézeté alakította át. Erre elkéseredtem és villát vettem Abháziában. De nem lakhattam benne sokáig: rövidesen új szerződést írtam alá és turnéra kellett mennem Ausztráliába.

ALLEGRETTO A TEMPO

— Amig távol voltam, megbízottam véghezvitte az ismert burgenlandi tranzakciót, anélkül, hogy felteteleimet respektálta volna. Gyönyörű kastélyt vett a számomra, hatalmas birtokkal és nagy kőbányával s minden vagyonomat beleinvestálta. Ez már akkor volt, amikor a krízis kezdetét vette, amikor a világ pénzforgásai sorra bedugultak s a kőbánya ellátásához még szükséges összeget már nem tudtam előteremteni. A főúri kastélyban csak egyetlen éjszakát töltöttem s ez az egy éjszaka a vagyonomban került. Másnap reggelre megtudtam, hogy teljesen tönkrementem.

ALLEGRO CON SPIRITO

— Szörnyű esztendőket következtek, amelyek alatt meg kellett érnem, hogy koncerttermekbe jött utánam a végrehajtó, de azért mégsem voltam kétségbeesve. Beláttam, hogy a vagyon csak teher a művész vállain.

MOLTO CON FORTE

— Néhány évvel ezelőtt felszólított egy angol napilap, hogy írjam meg számára, regény formájában, az életrajzomat. Akkor hallani sem akartam róla, de összeomlásom után, az első este, amikor vacsorára sem volt már pénzem, sürgőnyileg fogadtam el az ajánlatát. S amikor néhány nap múlva megijött az előleg, amely a legszörnyűbbön átsegített: leültem egy hotelszobában az íróasztal mellé és tizenhárom fejezetbe foglaltam mindazt, amit művészi pályámon, koncerttermekben és uralkodóházak zeneszalonjaiban megéltem. A kiadó azonban nem volt megelégedve: a szerelmeimről is vallanom kellett s így néhány újabb fontért eladtam önmagamot, legszemélyesebb titkaimat kellett a közönség elé találnom. A regénynek hallatlan sikere volt s nemrég újabb szerződést írtam alá a memoárjaimra, amelyek még a tel folyamán jelennek meg Londonban a könyvpiacon. Megpróbáltam egyszerűen és természetesen vallani s őszintén írni le mindazt, amiről sokáig azt hittem, hogy csak nekem van közöm hozzá, hogy soha senki mást nem érdekelhet.

ALLEGRO MODERATO

— A honorárium, amelyet eladott életemért kaptam, lehetővé tette, hogy családomat eltarthatam mindaddig, amíg a

Uj kormányzó a Banca Nationala élén

Csak öt szenátori mandátumot hajlandó megsemmisíteni a kormánypárt

Bukarest, február 4.

A képviselőház szombat délutáni ülésén ki-sorsolták a tíz mandátum-igazoló bizottságot, amelyek rögtön össze is ültek s előzetesen le-tárgyalták a választások ellen benyújtott fe-lebbezéseket és kifogásokat. A bizottságok va-lamennyi felebbezést elutasították. A bizottsá-gi jelentések fölött hétfőn veszi kezdetét a plenáris vita.

Beavatottak szerint a kormány mindössze öt községtanácsi szenátori mandátum meg-

semmisítéséhez járul hozzá s ezekre pótválasztásokat irnak ki.

MÉGIS UJ KORMÁNYZÓ KERÜLT A BANCA NATIONALA ÉLÉRE

A Banca Nationala eddigi kormányzója, An-ghelescu volt belügyi alminiszter, mégis le-mondott s helyébe Dumitrescu Doreit nevezte ki az uralkodó a jegybank élére. Stavescu pénzügyminiszter délből kihallgatáson volt a királynál s aláírta a leváltási dekrétumot. Az új bankkormányzó délután le is tette az esküt s hétfőn átvesszi hivatalát elődjétől.

VAJDÁK KÜLÖN UTRA TERTEK

Az Adeverul úgy tudja, hogy Vajdának Maniuval való kibékítési kísérlete teljességgel meghiúsult Vajda makacs magatartása miatt. A nemzeti-parasztpárt ezeketán nagy aggo-dalommal figyeli a vajdaisták mozgalmát s egyre több jelentőséget tulajdonít annak a körülménynek, hogy Vajda szerdán, jobkzeze: Titea pedig tegnap kihallgatáson volt az ural-kodónál. Politikai körök mindinkább hisznek abban, hogy Vajdák alakítják meg azt a bi-zonyos „harmadik kormányképes pártot.”

Felesége és annak szeretője ölte meg a kolozsvári rendőrségi kézbesítőt

Porral fullasztották meg az alvó embert

Kolozsvár, február 4.

Hónapokkal ezelőtt meghalt Kolozsváron Flick Luca rendőrségi kézbesítő. A halottat annakidején felboncolták s a hivatalos vizsgá-lat megállapította, hogy álmában szívizvélhűdés érte, ami halálát okozta. Flick Luca kezében félig elégett cigarettá volt, amikor ráakadtak tetemére s ez elterelte a gyilkosság gyanúját amiről a szomszédok suttoztak.

A véltelen, — amely a kolozsvári rendő-rségnek legjobb munkatársa, — most beigazo-lta, hogy a gyanús körülmények között meg-halt Flick mégis gyilkosság áldozata lett, sőt a gyilkosok is kézrekerültek.

Ugyanis a kolozsvári rendőrség lopás miatt letartóztatta Avram Vasile-t. A tolvajt a ki-hallgatás folyamán keresztkérdések közé szo-rította Draghiciu rendőrigazgató. Avram nem tudott kellő felvilágosítást adni minden kér-désre s végül is bevallotta, hogy ő gyilkolta

meg Flicket. A rendőrség erre azonnal őri-zetbe vette Avram Vasile családtagjait is s széleskörű nyomozást indított.

A nyomozás eredménye szenzációs fordula-tot hozott a gyilkossági ügyben. Kiderült, hogy a meggyilkolt Flick felesége is részes a bűntényben. Az asszony szerelmi viszonyt folytatott Kolozsvár éjszakai lovagjával, Av-rammal s mivel a férj útjában állott szerel-műknek, el kellett tenni láb alól. Először le-itatták a kézbesítőt, majd mikor ez részegen, hanyatt fekve, tátott szájjal, végigdült az ágyon, szájába bört öntöttek, amitől aztán megfulladt a szerencsétlen ember.

A halott kezébe félig elégett cigarettát nyomtak, hogy megtéveszték a gyanakodó-kat. A nyomozás jelen pillanatban még folyik, ugyisintén a gyilkosok és hozzátartozók ki-hallgatása is.

A cseh korona bizonytalansága megingatta a kormány helyzetét

Hivatalnok-kormányt jósnak, amelynek első köielessége a cseh korona árfolyam-rögzítése lenne

Prága, február 4

A cseh korona veszedelmes valutainga-dozásai miatt a csehszlovák kormány helyzete annyira megingott, hogy prágai politikai körökben bukását bizonyosra veszik. A kormánynak több tagja egyéb-ként sem helyesli Engelsch pénzügyimi-niszternek azt a tervét, hogy a cseh ko-rona árfolyamát valutapremiumokkal javítsa meg s inkább devalvációt szeret-nének.

A prágai jelentések szerint, abban az

esetben, ha a kormány valóban távozik helyéről, nem pártkormány, hanem hi-vatalnokkormány következik. Ennek at-tán az lesz a legelső feladata, hogy vég-rehajtja a cseh korona árfolyam-rögzí-tését.

Ezzel a hírrel kapcsolatban a prágai lapok azt is leszögezik, hogy a prágai Nemzeti Bank helyzete elég súlyosra fordult, mert az utolsó napokban deviza-tartalékából mintegy 250 millió értékű nemes valutát és devizát vontak ki.

Japán új washingtoni követe békét akar teremteni Tokió és Washington között

Japán megremtámadási egyezményre gondol, amelybe bele lehetne kapcsolni Oroszországot is

London, február 4.

Hiroshi Saito, Japán új washingtoni nagykö-vete most van utban Amerika felé. A gőzhajó fedélzetén nagyon érdekes nyilatkozatot adott a kísérőében utazó hírlapírók számára.

Japán új washingtoni nagykövete kifejtette, hogy a felkelő nap országa és Amerika kö-zött új korszak kezdődik, amelyben a két népnek kezét kell fognia egymással a Csende-s-óceán békéjének biztosítására.

— Véleményem szerint, — mondotta a ja-pán nagykövet, — talán sikerül Japán és

Amerika között nyílbétni a támadást kizá-ro egyezményt, amelybe a Szovjetet is bele le-hetne kapcsolni. Ha azonban Amerika erre nem volna hajlandó, akkor talán egy olyan értelmű megállapodást lehet majd kötni, amely pótól-ja a támadást kizáró formális egyezményt.

Nyilatkozatában a távolkeleti helyzetetől összefüggésben Hiroshi Saito azt szögezte le, hogy az új orosz-japán háború veszélye nincs is meg a valóságban. Végül annak a re-ményének adott kifejezést, hogy Amerika el-ismeri a mandzsu császárság függetlenségét.

muzsikámmal újra keresni tudok. A vég-zetes anyagi összeomlás ugyanis kiver-te a kezemből a vonót s jó ideig eltarított, amíg újra koncertpódiumra állhattam. Az idén őszel már újra hangversenyez-tem Prágában s néhány nap múlva egy marokkói turnéra indulok, onnan ismét Amerikába, ahonnan csak tavasszal térek vissza.

ALLEGRETTO GRAZIOSO

— Igazi boldogságomat családi életem adja meg. A feleségem, Csáky grófnő, bessenyei Széll Farkas nevelt leánya, akit egy budapesti koncertemen ismer-

tem meg s aki azóta velem rója a mű-vészetet minden kálváriáját, legjobb ba-rátom és egyetlen bizalmasom c világom. Az egyik lányunk Amerikába ment férj-hez, a másik Fiuméba, kettő pedig oti-hon él és festeni tanul. Büszke vagyok legkisebbik leányomra, Anitára, aki gyö-nyörűen hegedül és a tel folyamán már koncertezni fog Párisban. A legtehetsé-gesebb azonban mégis csak a fiam, aki most tizenkilenc éves és már elvégezte a konzervatóriumot, ahonnan mint „kom-pozíciós fenomént” eresztették világgá.

(—a.)

Feljelentették a györgyfalvai csendőrőrmestert

Kolozsvár, február 4.

László Gergely györgyfalvai gazda bűnvádi feljelentést adott be a táblai főügyészhez Ma-nu Joan ottani csendőrőrmester ellen s felje-lentéséhez orvosi látelést mellékelte annak igazolásul, hogy súlyos sérüléseket szenved-tett az őrmestertől.

A bántalmazott embert Manu azzal a gya-nuval, hogy még december 23-án ő törte be Ungur Lázár tanító ablakait, letartóztatta s az őrsőn erőszakos eszközökkel beismerő val-lomásra kényszerítette László ezután meg-szökött az őrsől, félve a további veréstől és következményektől. Észrevették s az egyik csendőr utána is lőtt, de célt tévesztett.

A főügyész elrendelte a vizsgálatot a csend-őrőrmester ellen hivatalos hatalommal való visszaélés címén.

Nővérevel élt házasságot egy Regátba származott gyergyószentmiklósi szabó

Bacau, február 4

A megyebeli Comanesti községben már hosszú évek óta él egy Sáska István nevű magyar szabó, aki Gyergyószent-miklósról származott oda. Ugy két esz-tendeje megjelent Sáskánál Ilona nevű nővére, aki nem tudott megférni férjével s megtelepedett a bátyjánál. A testvérek együtt dolgoztak, majd szabályszerű há-zasságot kötöttek ki közöttük. A falubeliek-nek az utóbbi időben feltűnt, hogy a sza-bó valósággal rejtegeti nővérét s még a piacra sem engedte bevásárolni, hanem maga jár beszerezni az élelmiszereket. A napokban aztán Sáska Ilonának gyereke született, nyilván saját fivérével. A csendőrség feljelentést tett a szabó ellen vérfertőzés miatt s a bacauai ügyészség megindította ellene az eljárást.

Pertörlést kértek az elitét kolozsvári vasgárdisták védői

Kolozsvár, február 4.

A B. L. tegnapelőtti száma beszámolt arról, hogy Kolozsváron négy vasgárdistát két-két hónapra ítelt a hadbíróság, mert letartóztatá-suk alatt Constantinescu Nicolae-nak és Zelea Codreanu-nak a fényképét kifüggesztették cel-lájuk falára.

A védők már a tárgyaláson tiltakoztak az ellen, hogy hadbíróság tárgyalja az ügyet, azonban — mivel a hadbíróság mégis letár-gyalta — tegnap mindháman dr. Giurgiu Já-nos és dr. Ancusa Victor, meg Bratu Elena dr. pertörlési kérvényt intéztek a királyhoz.

Segítség

Dollfuss fogadta az olasz, angol és francia követeket és hivatalosan bejelentette nekik, hogy Ausztria a német erőszakoskodások ügyét a Népszövetség elé viszi. Ausztria Genf-től várja a segítséget a meg-megújuló német támadások ellen.

SZENZÁCIÓS ÉRETTSÉGI BIZONYÍTVÁNYHAMISÍTÁST

leplezték le Nagyváradon. A közoktatásügyi minisztérium közölte a Kolozsvári-utca 84. szám alatti Josif Vulcan-gimnáziummal, hogy az 1922. és 1927. évek közti kiadott 43 darab érettségi bizonyítványt megsemmisíti, mert azok hamisak.

A bűnös Bajcsa, a gimnázium volt igazgatója, aki még 1928-ban meghalt. A vizsgálat meg folyik. A hamis érettségi bizonyítványok tulajdonosai között már okleveles mérnökök is akadnak.

T. C.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy az Általános Kereskedelmi R. T. tűzifa-telepét kibéreltük és azt alant jelzett cég neve alatt tovább vezetjük. Állandóan raktáron tartunk szőrendű bükk és tölgy tűzifát és biztosítjuk t. v. vőnket a gyors és pontos kiszolgálásról. Árunk kifogástalanok, áraink versenyképesek.

Megrendések a következő helyeken adhatók fel:

a) Tűzifatelep, Mircea Vodă-utca 8. sz. Tel. 3-86. (A városi gázgyár mögött, a Szentpéteri-utól balra.)

b) Károly király-utca 42. sz. (Kapu-u.) az udvarban. Tel. 2-42.

c) Az „AGISZ” Szövetkezet üzletében, Rózsater 13.

d) A Gonser et Co. cég üzlethelyiségében, Mária királynő (Fekete-utca) 23. Tel. 6-17.

Kérjük szíves pártfogását és vagyunk

teljes tisztelettel:

ORBÁN & KELEMEN

Brassó, 1934. február hó.

Szerkesztői üzenetek

„Egy marosvásárhelyi volt előfizető nő”

Amint már egyszer közöltük önnek: névtelen levelekre nem adunk választ. Az ön esetében azonban kivételt tettünk és gyekztünk megnyugtanni, hogy hiába csarkodik és hiába fenekedik, nem tudunk változtatni azon a tényen, hogy Kun Magda — tehetség, akit a külföld is észrevett. Tulajdonképpen öröm és büszkeség számunkra, hogy éppen egy fiatal nonfitársnőnk olyan szép karriert csinált, reméljük, hogy karrierje a jövőben is csak felfelé ível. Üzenetünkben felhívtuk figyelmét arra, hogy névtelenül támadni egészen utolsó dolog, különösen olyan feltétellel, hogy a névtelenség diszkrét homályában bujkáló állításait mi tegyük magunkévá és hozzuk is nyilvánosságra! Ön erre a mérsékelt hangú és tónusú üzenetünkre ismét komisz és goromba támadást intézett hozzánk. Többek között ezek a sorok kerültek ki a tolla alól: „Azt hiszik önök, hogy én az a buta laikus vagyok, aki elhiszi, hogy akit a külföld észre vesz, az mind tehetség, mint amilyen tehetségük önöknek van az íráshoz, hogy pénzért és szerelemért feltárlják a mindenkori szennyesét... De ilyen választ csak is egy szürruhából kivetkőzött, uri ruhába bujtatott egyén írhatott”. Amit erre válaszolhatunk: az nem önnek szól, hanem mindenkinek, aki gyógyíthatatlan veszekedési és perlekedési mániáját a ki-

sebbségi lapokhoz intézendő névtelen levelekben akarja kitombolni. Ezennel unnepléses ígéretet teszünk arra, hogy névtelenül beérkezett levelet olvasatlanul hagyunk a papirkosárba és kivételt egyáltalán nem teszünk. Mi a magunk munkáját nem végezzük sötétben, bujkálva, leírt sorainkért vállaljuk a legmesszebbmenő sajtójogi felelősséget. Kérjük és elvárjuk jobbérzésű olvasóinktól, igazodjanak ehhez a szigorú és megmászhatatlan elvünkhöz. Ezt a marosvásárhelyi névtelen levelet is csak azért válaszoljuk meg, hogy leszögezzük: mi szerény és szegény munkásai vagyunk a kisebbségi újságírásnak és a köteles hírszolgálati munka robotjában is szívesen állunk olvasóink rendelkezésére, ahol segíthetünk és utbaigazíthatunk. De csak komoly és lehetőleg közérdekű kérdésekben. Felelőtlen egyéni akciókhoz mi segédkezet nem nyújtunk. Sem pénzért, sem szerelemért, amelyről a marosvásárhelyi névtelen olyan jól tudja, hogy mindent el lehet velük érni. Csak nem nálunk!

Csontváz. Az ajánlat lehet az ön számára megdöbbentő, de higgye el: semmi rendkívüli nincs benne. Egyetemi klinikák, tudományos intézetek világszerte foglalkoznak csontvázak megvételeivel. Ha ön fel akarja ajánlani csontvázát, akkor forduljon egyenesen a bukaresti, kolozsvári, vagy jasi egyetem orvosi fakultásának anatómiai intézetéhez. Levelet például Kolozsvár esetén címezze így: Institutul Anatomic al Universității din Cluj. Hogy azonban ajánlatát elfogadják-e, azt mi nem tudjuk megmondani.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Allástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Modern ESZTERGAPAD 1 és fél m., prizmaágy 2 orsóval eladó. Hermann, Brassó, Vár-utca 98. 1357

Barót erdőbirtokossága a Hatód nevű erdőn több mennyiségű nyárfát és tölgyfát nyilvános árverésen Baróton, a birtokosság helyiségében, 1934. február 11-én délelőtt 10 órakor elad. Feltételek meg tudhatók a birtokosság elnökségénél. Baróti erdőbirtokosság, Baraolt, jud. Treiscaune. birtokosság, Baraolt, jud. Treiscaune. 1306

Egy használt írógépet keres Hans Cloos, Brassó, Weiss Mihály-utca 8. 1421

Moslék eladó. Internátus, Brassó, Szélespatak 5-6 1417

FINOM MELEG GYAPJU HARISNYAKAT, céna férfizoknikat, gyapju stucnikat, férfi sportharisnyákat. IARTOS ANYAGBÓL OLCÓ ARON KÓTOK, Cim: Brassó, Str. Nicolai Filipescu 59. földszint jobbra. (Volt Hátulsókő-bánya) 12937

Allást nyer

Fiatal fogorvos, modern felszereléssel bíró ügyes fogtechnikus társat keres. Ajánlatokat „Fogorvos” jellegére a kiadóhivatalba kérek. 1388

APOLÓNÖT, műtőben és altatásban jártasat, románul beszélőt keresek kisebb regáti szanatóriumhoz. Dr. Vadász, Bacău, szanatórium. 1358

Keressük azonnali belépésre mészkőbányánkba szakértett bányamestert. Ajánlatokat eddigi működés, fizetési igények megjelölésével Fabrica de Var S. A. Bărzava, jud. Arad címre kérünk. 1373

Kereskedelmi intézet keres minden városban könyvelésben abszolút jártas, az ország három nyelvét beszélő, garanciaképes vezető tisztviselőt és információs alosztály részére levelezőket. Fényképes ajánlatok részletes életleírással, bizonyítvány másolatokkal. C. H. Roumanien jellegére a lap kiadóhivatalba kéretnék. 1414

Felvételtük üzleti kisasszony, aki az ország 3 nyelvét bírja és aki ebben a szakmában teljesen jártas. Flagner cukrászda, Brassó, Kapu-utca. 1407

Végyes

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy uridivatszabó üzletemet áthelyeztem Calea Victoriei (Kut-utca) 50. sz. alá. Kérve ezután is szíves pártfogásukat. Szabó Dénes.

Házasság

Egyszerű, komoly fiatal lányok, akik hozzásegítenének egy 28 éves, állásban levő lakost ahhoz, hogy önálló lehessen, irjanak: „Alap a házassághoz” jellegére e lap kiadóhivatalához.

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv. virágnyelv. stb. Ara színes borítólappal 30 lej.

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetéseink közli.

SZINAJAI KASZINÓ

ÁLLANDÓAN
NYITVA!

ROULETTE - BACCARAT!

Brukenthal Szanatórium

Freck-Avrig, jud. Sibiu.

Üdülő otthon és vizgyógyintézet. Knep-Wörishoter-rendszer. — A téli és tavaszi gyógykúra különösen hatékony. Téli ÁRAK: La-ás és ellátás egyszemélyes szobában napi 80 lej, többágyas szobában személyenként 70 lej. Tájékoztatót az igazgatóság küld.

Eladó

nagy éttermi lakarékhely, külön melegvizifűtőrendszerrel és egy grátár special. Érdeklődők forduljanak az Első Erdélyi Biztosító R. T. főügynökségéhez, Brassó, Str. Voev. Mihai (Kolostor-utca) 7. sz.

„Novy”
„Novy”
„Novy”
„Novy”
„Novy”
„Novy”

új rádiói tökéletesek!

javitásai megbízhatók!

átalakításai modernnek!

lámpái tartósak!

alkatrészei szolidak!

Röntgen, diathermia, magas frekvenciájú gépeket, elektro-technikai műszereket, Ampère- és Voltmérőket, stb. szak szerűen javít!

„Novy” rádiólaboratórium

Brassó, Rózsater 19. - Telefon 1-99

Olcsó cipők!

LELTÁR UTÁN megmaradt
cipők olcsón kaphatók a

Bahmüller cipő-áruházban.

Női vászoncipő	Lej 70, 80.—
Női boxbőrcipő	90, 120.—
Női „ „	125.—
Női Chevreau-bőrcipő	150.—
Női „ „	175.—
Női „ „	200.—
Női „ „	250.—
Női „ „	275.—

Férfi bőrcipő Lej 150.— 295.—
350.— 450.—

Tekintse meg kirakatainkat!

Sipályán és bálteremben

száz és száz nő közül is kitalálunk a
gőzörökhullámosított fejet,
mert az a legtermészetesebb és így
a legelőkeltebb is.

Molnár A. női fodrász-szalonn
Kozmetikai osztály!

Brassói szeszárú nagykereskedés azonnali belépésre keres, román nyelvben tökéletes

perfekt könyvelőit és utazóit

Pályázatok fizetési igények megjelölésével „Szorgalmas” jellegére a kiadóba kéretnék.

Bőriparosok! Támogassátok a saját vállalatotokat! Mindennemű bőr és talp a legolcsóbb

BŐRIPAROS MESIEREK ARUCSARNOKA R-T nál, Brassó, Rózsater 2 szám alatt

A tüdőbaj gyógyítása, megelőzése

Írta Dr. Müller Vilmos ig főorvos, kir. tanácsos — Fontos könyv a tüdőbaj gyógyításáról. Ára 90 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

UJRA KAPHATÓ

Dr. CHERESTEȘIU és DERI GYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 újságcikk, élecek és képek alapján című nyelvtan. A 368 oldalas könyv ára 150 lej. Postai szállítással, utánvétellel 175 lej. Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályánál, Brassóban. Kapu-utca 56-58. Bútorrestben: Strada Mina 9 szám alatt.

A világhírű

Charles Baudouin

genfi egyetemi tanár könyvének magyar kiadása!

Az önfegyelmezés művészete

Gyakorlati tanácsokkal és utbaigazításokkal segítségére sietünk ezen könyv után az OLVASÓNAK.

A tartalomjegyzékből: Előszó! Írta Dr. Völgyesi Ferenc törv főorvos. Akaratnevelés — Buddhizmus — A nagy bölcselők — Erlelmi gyógyítás — Lelel gyógyítómód — A hipnózis szuggesztió — Esz szerű meggyőzés — Pszichoanalízis — Önszuggesztió, stb., stb.

Ára csak 90 lej.

Kapható:

A Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56-58.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Brasov-Brassó.